

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

10 Kasım 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar'ın, 10 Kasım'da ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını rahmetle andığına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar'ın, tali komisyon olarak görüşülecek olan (2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.-(2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tali komisyon olarak yapılacak görüşmelerinin tümü üzerinde yapılmasına ilişkin karar

2.- (2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümünün uygunluk görüşüyle esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna bildirilmesine ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Özel Düzenlemeler Hakkında Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

Kanun Teklifi (2/4703) (Tali Komisyon)

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

1'inci Toplantı

10 Kasım 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Avrupa Birliği Uyum Komisyonu saat 11.05'te açıldı.

Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar,

10 Kasım'da ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını rahmetle andığına,

Tali komisyon olarak görüşülecek olan (2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi'ne,

İlişkin açıklama yaptı.

(2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tali komisyon olarak yapılacak görüşmelerinin, tümü üzerinde yapılması,

(2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümünün uygunluk görüşüyle esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna bildirilmesi,

Kabul edildi.

Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Özel Düzenlemeler Hakkında Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin (2/4703), tali komisyon olarak tümü üzerinde yapılan görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 13.32'de toplantıya son verildi.

10 Kasım 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Mehmet Kasım GÜLPINAR (Şanlıurfa)

BAŞKAN VEKİLİ: Lütfiye Selva ÇAM (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Ünal ÇEVİKÖZ (İstanbul)

SÖZCÜ: Ahmet ZENBİLCİ (Adana)

KÂTİP: Zeynel ÖZEN (İstanbul)

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Altıncı Yılı 5’inci Toplantısı’nı açıyorum müsaadenizle.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar’ın, 10 Kasım’da ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını rahmetle andığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Bugün, malumunuz, 10 Kasım; bu vesileyle cumhuriyetimizin kurucusu, ilk Cumhurbaşkanımız Sayın Mustafa Kemal Atatürk’ü ve silah arkadaşlarını da rahmet ve minnetle anıyorum; ruhları şad olsun diyorum.

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Kasım Gülpınar’ın, tali komisyon olarak görüşülecek olan (2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi’ne ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Evet, bugünkü toplantı gündemimizde, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 2 Kasım 2022 tarihinde sunulan ve Başkanlıkça, aynı tarihte, esas olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza ve Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulan (2/4703) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti’ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Özel Düzenlemeler Hakkında Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır. Teklif metni gündem yazımızla birlikte üyelerimize dağıtılmıştır.

Söz konusu teklifle, özetle, Avrupa Birliği tarafından Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) yararlanıcısı ülkelere katılım öncesi mali iş birliği kapsamında yapılan yardımların ülkemiz bakımından 2021-2027 döneminde de kullanılmasını sağlayacak ve Avrupa Birliğiyle, topluluk programları dâhil olmak üzere, mali iş birliğinin sürdürülmesini temin edecek olan anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunması amaçlanmaktadır.

Saygıdeğer üyeler, ülkemiz aday ülke statüsünden dolayı Avrupa Birliğinin kısaca “IPA” olarak adlandırılan katılım öncesi mali yardımlarından yararlanmaktadır. Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde zaman zaman yaşanan iniş çıkışlara ve siyasi engellemelere bağlı tikanıklıklara rağmen Türkiye-Avrupa Birliği mali iş birliği son yirmi yıldır kesintisiz biçimde devam etmiş ve Avrupa Birliği üyelik sürecimizde en somut kazanımlar elde ettiğimiz alan olmuştur. AB uyum süreci bağlamında 2002’den bu yana ülkemize tahsis edilen toplam 9 milyar 200 milyon avroluk Avrupa Birliği fonu sayesinde 900’e yakın büyük ölçekli proje gerçekleştirilmiştir. Avrupa Birliği 2021-2027 yıllarını kapsayan IPA

III döneminde performans ve kalite odaklı bir değişikliğe gitmiş ve ülke bazında tahsisat olmaksızın 7 aday ülke için toplam 14,2 milyar avroluk bir fon havuzu oluşturmuştur. IPA fonları Türkiye'nin katılım sürecinin çok önemli bir parçasıdır. Bu nedenle, 2023 yılı ve geriye kalan IPA III dönemi için Türkiye'ye sağlanan tahsisatın önemli bir miktarda olması gerektiği hususunu muhataplarımıza her fırsatta ifade ettiğimizi özellikle belirtmek isterim.

III.- KARARLAR

1.-(2/4703) esas numaralı Kanun Teklifi 'nin tali komisyon olarak yapılacak görüşmelerinin tümü üzerinde yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Değerli Komisyon üyelerimiz, malumlarınız, İç Tüzük'ümüzün 23'üncü maddesine göre tali komisyonlar işin kendilerini ilgilendiren yönü ve maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Bildiğiniz gibi, Komisyon olarak kanun tekliflerini tali olarak görüştüğümüz için kanun tekliflerini görüşürken genellikle geneli üzerinde görüşmelerle yetiniyoruz.

Bu kapsamda, teklif üzerinde Komisyonumuzda yapılacak görüşmelerin teklifin tümü üzerinde yapılmasını ben öncelikle oylarınıza sunmak istiyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, Komisyonumuzda teklifin tümü üzerinde görüşmeler yapılacak, teklifin maddeleri ayrıca oylanmayacaktır. Teklifin tümü üzerindeki oylama görüşmelerin sonunda yapılacaktır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Özel Düzenlemeler Hakkında Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4703) (Tali Komisyon)

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Ben, öncelikle değerli bürokratlarımıza da hoş geldiniz demek istiyorum ve sözü siz değerli bürokrat arkadaşlara bırakmak istiyorum.

Bugün Dışişleri Bakanlığımızı temsilen, Dışişleri AB Başkanlığı Genel Müdürü Sayın Bülent Özcan Bey ve değerli bürokrat arkadaşlar buradalar.

Ben, ilk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimize bırakmak istiyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm, sizi dinliyoruz.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Başkanım, Komisyonun çok saygıdeğer üyeleri; hepinizi Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı adına saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bugün Avrupa Birliği Başkanlığından çalışma arkadaşlarımızla beraber sizlerin huzurundayız. Bendeniz Bülent Özcan, Avrupa Birliği Başkanlığında Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürü olarak görev yapıyorum. Bizlerle beraber Beyza Turan Hanımefendi var, Programlama Daire Başkanı olarak görev yapıyor. Programlama Daire Başkanlığımızda Yusuf İntepe arkadaşımız ile Mehmet Arslan arkadaşımız da AB İşleri Uzmanı olarak görev yapıyorlar. Aynı zamanda, Katılım Politikası Dairemizden, AB sürecinin genel koordinasyonundan sorumlu olan dairemizden de Çağıl Bakacak Bey yine AB İşleri Uzmanı olarak heyetimiz kapsamında sizlerle beraber olacak. Sizlerin sorularını cevaplamaya gayret göstereceğiz.

Bugün çok kısa bir sunum hazırladık ana çerçeveyi sizlerin daha rahat takip edebilmesi adına. Uygun görürseniz sunumumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Az önce Sayın Başkanımız da ifade ettiler; bugün bir araya gelmemizin sebebi “Türkiye ile Avrupa Birliği arasında mali iş birliği” olarak adlandırdığımız, Türkiye’ye sağlanan Avrupa Birliği mali yardımlarının ana çerçevesini belirleyen, bizim kısaca “Çerçeve Anlaşma” dediğimiz, uzun adıyla veya yeni adıyla “Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşması”nın görüşülmesi olacak, sizlerin onayına sunulması olacak baktığımızda.

Genel olarak değerlendirdiğimizde, çerçeve anlaşma yedi yıllık dönemlerde uygulanan, düzenlenen bir çalışma. Avrupa Birliği, mali planlamasını, mali bütçelemesini yedi yıllık dönemlerde yapar. Şu anda da Türkiye’nin 4’üncü mali dönemi olacak bu, 2021-2027 dönemini kapsayacak ve Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşması bu süreç içerisinde de Avrupa Birliği mali yardımlarının Türkiye’de kullanımının sağlanmasını ortaya koyacak, bunun için düzenlenmiş bir anlaşma.

Anlaşma neyi kapsıyor? Mali yardımların yönetimiyle ilgili hususları; mali yardımların kontrolü, gözetimi, izlenmesi, değerlendirilmesi, raporlanması ve denetlenmesiyle ilgili hususları kapsıyor ana hatlarıyla baktığımız zaman.

Bu anlaşma temel olarak ülkeleri haiz bir anlaşma değil yani her ülke için ayrı ayrı dizayn edilmiş bir anlaşma değil. Ana, matbu maddeleri olan; genel çerçevesi bütün aday ülkeler için planlanmış bir anlaşma ama aday ülkeler için de düzenlenmiş ifadeler, bölümler de söz konusu elbette.

Çerçeve anlaşmayla ilgili çalışmamız şu şekilde söz konusu oluyor: Avrupa Komisyonu bir taslak doküman hazırlıyor, bu taslak dokümanı aday ülkelerle paylaşıyor. Bizlerle de paylaştı; biz bu taslak doküman üzerinde çalışıyoruz, tüm ilgili kamu kurumlarımızla paylaşıyoruz, onların görüşlerini alıyoruz, bu hususta Avrupa Birliğiyle süreci müzakere ediyoruz ve nihayetlendiriyoruz. Nitekim, ekim ayı içerisinde nihayetlenmiş müzakereler sonrasında da Çerçeve Anlaşma ülkemize imzalanarak Avrupa Komisyonu tarafından iletildi; ülkemizde de Sayın Bakan Yardımcımız, aynı zamanda AB Başkanı, Büyükelçi Faruk Kaymakcı tarafından “Mali Yardım Koordinatörü” sıfatıyla imzalandı; yüce Meclisimizin onayına sunulacak, Meclis tarafından onaylandıktan sonra da mali yardımların Türkiye’de kullanımı böylece başlayabilmiş olacak, ana çerçevesi düzenlenmiş olacak.

Az önce de ifade ettim, aday ülkeler olarak baktığımızda, Türkiye’nin de içinde olduğu, Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan’ı da kapsayan bir anlaşma. Bu ülkeler için de ayrı ayrı dizayn edildi ama anlaşmanın büyük bölümü bu ülkelerin tamamında aynı diyebiliriz.

Bizim açımızdan, tabii, en önemli husus özellikle ülkemizde vergi ve mali bölümleri kapsayan husustu çünkü zaten 4’üncü dönemimiz, oturmuş bir sistem var ve bunların hepsi anlaşmanın içinde var. Biz Hazine ve Maliye Bakanlığımızla da yoğun bir şekilde müzakere ederek -özellikle vergisel istisnalar var çünkü anlaşmanın içinde- onların dizaynıyla ilgili çalışmalarımızı yaptık.

Şimdi, Türkiye’ye sağlanan Avrupa Birliği desteğine bakarsak eğer, bu Çerçeve Anlaşma’nın Türkiye’ye sağlayacağı imkânlar açısından değerlendirdiğimizde, aslında, üç başlık altında Türkiye’nin Avrupa Birliği kaynaklarından yararlanabileceğini ve bu Çerçeve Anlaşma’nın da bu kaynaklardan yararlanmamız için imkân sağlayacağını söyleyebiliriz. Bunlardan bir tanesi ve en önemlisi “katılım öncesi mali yardım” olarak adlandırdığımız, İngilizce kısaltmasıyla “IPA” olarak adlandırdığımız destek; bir diğeri, ülkemizin katılım sağladığı birlik programları; son bir kaynak ise “sınır ötesi iş birliği” olarak adlandırdığımız destekler. Bu yapı içerisinde “katılım öncesi mali yardım” ülkemize karşılıksız tahsis edilen, hibe niteliğinde olan, bizim herhangi bir katkı payı ödemediğimiz, diğer bütün aday ülkelerde de olduğu gibi Türkiye’ye de tahsis edilen bir kaynak. Sayın Başkan da ifade ettiler; bu

dönemde 14,2 milyar euroluk bir kaynak aday ülkeler için planlanmış durumda ama bir ülke tahsisatı yok. Avrupa Komisyonu her dönem, her yıl ülkelere kaynağı bu kapsamda tahsis edecek ve bu kaynağın da dağılımı söz konusu olacak. Biz ülke olarak 2002 yılından beri bu kaynağı kullanıyoruz. 1999 yılında aday ülke olarak ilan edildikten sonra mali yardımların kullanımıyla ilgili sistemi Türkiye’de oturttuk. Bu Çerçeve Anlaşma, kaynakların Türkiye’de kullanımına imkân sağlıyor aynı zamanda Türkiye tarafından yönetilmesine de imkân sağlıyor. Bizim merkezî olmayan yapılanma adımı verdiğimiz yani Avrupa Komisyonunun ülkemize yetki devrettiği bir anlaşma bir açıdan da baktığımızda. Biz 2002’den beri Türkiye olarak kaynakları kendi ülkemizde kendi kurumlarımızla dizayn ettiğimiz projeler ve bunların hayata geçirilmesiyle kullanıyoruz. Sayın Başkan da ifade ettiler, bugüne kadar 9,2 milyar euroluk bir kaynak kullandık. 2002-2006 dönemiydi ilk dönemimiz, 1,3 milyar euroluk bir kaynak Türkiye’ye tahsis edildi. İkinci dönemimiz 2007-2013 dönemiydi, 4,7 milyar euroluk bir kaynak Türkiye’ye tahsis edildi. Üçüncü dönemimiz 2014-2020 dönemiydi, burada 4,4 milyar euroluk bir kaynak tahsis edilecekken yaşadığımız siyasi sıkıntılar sebebiyle kaynak 3,2 milyara düştü yani 1,2 milyar euroluk bir kesinti söz konusu oldu. Sonuç itibarıyla da 9,2 milyar euroluk kaynak 2002’den 2020’ye gelen dönemde ülkemize tahsis edilmiş oldu.

Burada grafiklerle de göreceğiniz üzere adaylık statüsü kazandığımız ve kaynakları kullanmaya başladığımız 2002 yılından itibaren yükselen bir ivme söz konusu ancak 2013’ten itibaren ise azalan bir ivme söz konusu ki özellikle de 2018’den sonra bu kaynağın neredeyse müzakere, daha doğrusu aday ülke statümüz dönemindeki kaynaklara döndüğünü görüyoruz. Şu anda 2021-2022’de Türkiye’ye tahsis edilmiş kaynakları da biz bu grafiğe koyduk, birazdan onlarla ilgili daha detaylı bilgiyi sizlere arz edeceğim.

Hâlihazırda mali yardımları “IPA II dönemi” dediğimiz 2014-2020 dönemindeki mali yardımları kullanmaya da devam ediyoruz. Bu dönemin çerçeve anlaşması da yine yüce Meclisin onayıyla geçmişti ancak kaynakların kullanımı biraz gecikti Avrupa Birliği’nin kendi iç düzenlemeleri sebebiyle, o yüzden de projelerin uygulamaları da gecikti. Hâlihazırda Türkiye’ye tahsis edilmiş 2002 dönemindeki 3,2 milyar euroluk kaynak 276 projeye veya programa tahsis edilmiş durumda. Bu projelerin birçoğu uygulamada, bazıları bitti, bazıları ise çok yakın bir dönemde başlayacak, planlamaları devam ediyor küçük bir dönemi. Baktığımız zaman 3,2 milyarın dağılımında şu anda yüzde 85’ini sözleşmeye bağlamış durumdayız yani bu kaynağın yüzde 85’ini projelendirmişiz ve bunların uygulamaya geçmesi için gerekli anlaşmaları yapmışız. Yüzde 68’ini kaynağın kullanmışız, projeleri uygulamışız, hayata geçirmişiz, bitirmişiz ama -dediğimiz gibi- sürecin geç başlamasından dolayı bir sarkma söz konusu olacak. Bu içinde bulunduğumuz IPA III döneminde de IPA II’nin uygulamaları devam edecek. Bizim temel hedefimiz ülke olarak 2023 yılında bütün mali kaynağı, 3,2 milyar euroluk bütün kaynağı sözleşmeye bağlamak yani tamamını artık uygulanabilir hâle getirmek ve 2023’te uygulamanın da çoğunluğunu bitirip 2024 yılında da IPA II’yi tamamlamak çünkü bazı projeler zaman alıyor, bazı projelerin daha hazırlıkları devam ediyor az da olsa ama sonuç itibarıyla büyük bir yükü hâlihazırda tamamlamış bulunmaktayız.

Kaynakları kullanma açısından baktığımız zaman da ülkemiz IPA kaynakları açısından verimli bir şekilde kaynakları kullanıyor. IPA sistemimize baktığımızda, 15 farklı kuruluşumuz bu sürecin içerisinde aktif olarak görev yapıyor. Bu kuruluşlardan 5 tanesi aynı zamanda ihale ve uygulamalardan sorumlu. 3 bine yakın personel çalışıyor bu yapının içerisinde. Bunların tabii, büyük bir kısmı, özellikle tarım kaynakları çok önemli. IPARD adını verdiğimiz program 42 ilimizde uygulanıyor ve burada da belli bir yekûnde personel çalışıyor. Az önce de ifade ettim, toplamda hâlihazırda 276 proje IPA II döneminde kurgulanmış, kimi tamamlanmış, kimi hayata geçmiş gibi. Bunlara baktığımız zaman sektörel olarak çevre ve iklim sektörü var, rekabetçilik, inovasyon, teknoloji sektörü var, istihdam,

sosyal politika, eğitim sektörü var, temel haklar sektörü var, yargı sektörü var, iç işleri sektörü var, tarım sektörü, enerji sektörü, sivil toplum sektörü IPA II dönemindeki öncelik alanları olarak karşımıza gelmiş durumda -az önce de ifade ettiğim gibi- toplam 11 farklı sektörde.

Türkiye’de, IPA II döneminde hem bakanlıklarımız tarafından hem de yereldeki odalar, üniversiteler, yerel yönetimler tarafından uygulanmış projeler de var; örneğin, çeşitli belediyelerimiz tarafından hayata geçirilen 20’den fazla katı atık veya atık su arıtma tesisleri var veya Ulaştırma Bakanlığımızın hayata geçirdiği Halkalı Kapıkule, yaklaşık 248 milyon euro bütçesi olan, hem yük hem de hızlı tren taşımacılığıyla ilgili önemli bir altyapı projesi ya da Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ege Üniversitesi gibi birçok farklı üniversitemizin teknoparklarının girişimcilik, teknolojiyi geliştirme veya inovasyonla ilgili farklı konularda geliştirdikleri, hayata geçen projeler var ya da Adalet Bakanlığımızın yargı sisteminin iyileştirilmesiyle ilgili hayata geçirdiği projeler var. İçişleri Bakanlığımızın sınır güvenliğinde hem kuleler hem de elektrosistemlerin oluşturulmasıyla ilgili geliştirdiği projeler var. Tarımla ilgili, AB müktesebatına uyumla ilgili projelerimiz var. Enerji verimliliği, yenilenebilir enerjiyle ilgili Enerji Bakanlığımızın yine hayata geçirdiği projeler var. Yani ilk 276 projeye baktığımız zaman hem vatandaşa dokunan hem girişimciye destek veren ama aynı zamanda AB uyum sürecimizi de destekleyen, ekonomik kalkınmamızla ilgili altyapı hususlarını da destekleyen projeler olduğunu görüyoruz.

Tabii, şimdi IPA III dönemine başladık. Avrupa Birliği IPA III’te sektörel yaklaşımdan daha farklı bir model ortaya koydu. Yine, az önce ifade ettim, sektörlerde elbette projeler olacak ama bu sefer 5 farklı öncelik alanı tanımlandı. Bunlardan bir tanesi “hukukun üstünlüğü ve temel haklar” olacak. Diğer alan “iyi yönetim ve müktesebat uyumu” olacak; özellikle AB müktesebatına uyumla ilgili projeler bu başlıkta olacak. Üçüncü konu, AB’nin de çok önem verdiği ve şu anda en çok kaynağı ayırdığı “yeşil gündem ve sürdürülebilirlik” olacak; burası zaten en fazla kaynağı kullanacağımız alan olacak. Dördüncü alan “rekabetçilik ve kapsayıcı büyüme” olacak; tarım da bu başlığın altında olacak. Son alan ise “sınır ötesi iş birliği” onunla da ilgili birazdan sizlere bilgi arz edeceğim.

Süreci geçen seferki gibi geç başlatmamak adına IPA III projelerine ya da IPA III çalışmalarına biz hız kesmeden devam ediyoruz. 2021 için -burada biraz küçük gözükmüş lütfen kusurumuza bakmayın ama- ülkemize tahsisat 208,5 milyon avro. Tabii, bu bizim açımızdan kabul edilebilir bir rakam değil. Biz de ifade ettik Sayın Başkan da ifade ettiler; gerek Sayın Bakanımız olsun gerek diğer bütün ilgili kamu kuruluşlarımız ve yöneticilerimiz olsun, her platformda, Avrupa Birliğine, bu kaynağın Türkiye açısından yetersiz olduğunu, bizim daha önceki dönemlerde ortalama 650-700 milyon euroluk bir kaynak kullandığımızı ve o dönemlere dönmemiz gerektiğini vurguluyoruz. Komisyon bunları not aldığını söylüyor ama şu an için realitede 2021’de bize sağlanan kaynak 208,5 milyon euro. Bunun içerisinde toplamda 16 kamu kurumumuzun projesi bulunuyor. Bunların içerisinde Odalar ve Borsalar Birliğimizin Türkiye-AB İş Dünyası Diyalogu Projesi, Türkiye Belediyeler Birliğinin Kadın Dostu Kentler Projesi; Ticaret Bakanlığımızın e-ticaretin Türkiye’de güçlendirilmesiyle ilgili dizayn etmiş olduğu proje; AFAD’ın, İçişleri Bakanlığımızın afet yönetimiyle ilgili, özellikle, afete dayanıklılığı güçlendirmeyle ilgili geliştirmiş olduğu bir proje; Çevre Bakanlığımızın ya da Tarım Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün, özellikle, kentsel alanda atık suların tekrar kazanımıyla ilgili, kayıpların tekrar kazanımıyla ilgili geliştirmiş olduğu bir proje; Ulaştırma Bakanlığımızın denizcilikte dekarbonizasyonu önlemeyle ilgili geliştirdiği bir proje ki bu bir “blending” yani bir harmanlama projesi, burada alınan hibe aynı zamanda bir uluslararası krediyle daha da genişletilecek, burada IBRD’nin yaklaşık 60-80 milyon arasında değişen bir kredi desteği olacak baktığımızda. Yine, Enerji

Bakanlığımızın ısıtma ve soğutma sistemleri ve enerji kayıplarını düzenlemeyle ilgili geliştirdiği bir proje; Aile Bakanlığının özellikle aile bakımıyla ilgili diyalim dizayn etmiş olduğu bir proje; Çalışma Bakanlığımızın iş teftiş süreçlerini, iş güvenliğini dizayn etmiş olduğu bir proje söz konusu.

Yine, belediyeler Birliğinin özellikle genç istihdamıyla ilgili belediyelerde yapacağı önemli bir proje var. Millî Eğitim Bakanlığımızın, öğretmenlerimizin dijital becerilerini güçlendirmesiyle ilgili dizayn etmiş olduğu bir proje var. Türkiye İhracatçılar Meclisinin İTKİB ve İHKİB yani tekstil birimleri üzerinden tekstil sektöründe -ama buna ulaştırma ve kimya sektörü de eklendi- toplam 3 sektörde karbon emisyonlarının azaltılmasıyla ilgili, iş dünyasının kapasitesini güçlendirmeye ilgili bir proje var.

Yine, dijital transformasyon, özellikle KOBİ’lerin bu alanda desteklenmesiyle ilgili bir Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın projesi var

Yine, Türkiye’nin teknolojiyle ilgili dâhil olmuş olduğu Ufuk Avrupa Programı’nı desteklemek amacıyla TÜBİTAK’ın geliştirmiş olduğu bir proje var; bu, 2021 yılındaki projelerimiz. 2022 yılında da 29 projemiz var; 221,5 milyon euroluk bir kaynak bu sefer bize tahsis edildi. Burada tek tek saymayayım, çok vaktinizi almamak üzere. Ağırlıklı olarak çalışmalarımızın çoğu iklim üzerine odaklandı ve iklimle ilgili konular dizayn edilmiş oldu ama yine eğitim sektörüyle ilgili ya da ticaretle alakalı projeler de kapsam içerisinde olacak. Bütün bunlar içerisinde aynı zamanda IPARD Programı’nın finansmanı ile ilgili kaynaklar da yine bu 2021-2022 yılı içerisinde de var.

Yine, aynı zamanda Türkiye’nin -birazdan bilgisini vereceğim- Erasmus ve Ufuk Avrupa gibi katıldığı birlik programlarının katkı payları da bu anlamda bu kaynakların içerisinde söz konusu.

2023 projelerini de biz tamamladık, toplam 47 projeyi Avrupa Birliğine sunduk, yaklaşık 250 milyon euroluk bir büyüklüğü var, onların dönüşlerini bekliyoruz, projelerle ilgili yorumlarını bekliyoruz, bu ay içerisinde bize nihai sonuçları, nihai değerlendirmelerini ifade edecekler; böylece 2023 paketinin de tamamlamış olacağız. Bu anlaşmanın yüce Meclisimizden geçmesiyle beraber biz bu kaynakların kullanımına da hızlıca başlayacağız ama bir taraftan zaten ihale hazırlıklarını ve uygulama hazırlıklarını da sürdürüyoruz. Amacımız, 2023’te bu projeleri hayata geçirmek.

Buraya kadar anlattığım hibe olarak ülkemize tahsis edilen ve “Çerçeve Anlaşma” adını verdiğimiz bugün görüşülecek olan anlaşmanın ana kapsamını oluşturuyor ama Çerçeve Anlaşma başka bir Avrupa Birliği mali desteğini de önemli şekilde ilgilendiriyor. Çünkü anlaşma kapsamında dizayn edilmiş olan unsurların bazıları da bizim Birlik programlarımızı da ilgilendiriyor. Peki, Birlik programları ne? Katılım Öncesi Mali Yardım -az önce ifade ettim- aday ülkelere tahsis edilir, hibe niteliğindedir karşılıksız olarak verilir ve ülkeler bunu kullanırlar. Birlik programları biraz daha farklı. Birlik programları Avrupa Birliği tarafından önemli görülen konularda dizayn edilmiş, AB üyesi ülkelerin, aday ülkelerin hatta Avrupa coğrafyasında olmayan başka ülkelerin de davet edildiği bir nevi ücretli olan yani dâhil olan ülkenin bir katılım bedeli ödediği, ülke için ücretli ama son kullanıcı için ücretsiz olan yani Türkiye Cumhuriyeti devletinin girerken bir katılım bedeli ödediği ama herhangi bir kamu kurumumuzun, üniversitemizin, odamızın, sivil toplum örgütümüzün bu kaynaklardan yararlanırken hibe olarak yararlandığı kaynaklar. Biz, yine, aday ülke statüsünü kazandığımızdan beridir Birlik programlarından yararlanıyoruz. Nitekim, en son IPA II döneminde de ülkemizin dâhil olduğu 9 birlik programı vardı. Tabii, bunun en bilineni öğrenci değişimleri açısından önemli bir program olan “Erasmus + Programı” önemli bir eğitim, gençlik ve spor programı; bu programı yeni dönemde de devam edeceğiz. Aynı zamanda, önemli bir gençlik ve gönüllülük programı olan Avrupa Dayanışma Programı’na dâhil olmuştuk 2014-2020’de. Dünyanın en büyük sivil AR-GE programı olan, AR-GE inovasyon programı olan Ufuk 2020’nin bir parçasıydık,

KOBİ'ler için önemli bir program olan COSME'nin parçasıydık, istihdam ve sosyal içerme açısından önemli bir program olan EaSI programının bir parçasıydık, gümrükler ve daha doğrusu mali yönetim, mali denetim anlamında önemli bir program olan Fiscalis Programı'nın parçasıydık.

Yine, aynı şekilde, gümrük yönetimiyle ilgili gümrük birliğini de ilgilendiren hususları içine kapsayan programın bir parçasıydık; afetlerle ilgili önemli bir program olan Sivil Koruma Mekanizması'nın bir parçasıydık ve kültür sanat alanında yine Avrupa'nın önemli programı olan Yaratıcı Avrupa'nın bir dönem parçasıydık, 2016 yılında programdan ayrılma kararı almıştık. Nitekim, bu programlar bizim 2014-2020 dönemindeki programlarımızdı. Şimdi, yeni dönemde bu programlarla ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz, hâlihazırda 4 programa dahil olmuş durumdayız. Teknoloji ve inovasyon anlamında önemli olan, 95,5 milyar avro bütçesiyle dünyanın en büyük sivil AR-GE programı olan Ufuk Avrupa Programı'nın parçasıyız; geçen seneden itibaren resmî olarak dâhil olduk. Yine, Erasmus'un, Avrupa Dayanışma Programı'nın parçasıyız; anlaşmalarını imzaladık. Otomatik olarak, anlaşma olmadan dâhil olduğumuz afetlerle ilgili sivil koruma mekanizmasının da şu an parçasıyız ve projelerden yararlanıyoruz ama bu Çerçeve Anlaşma'yla da özellikle vergi ve istisnalar konusunda, bu projeleri ilgilendiren konular da çözümlenmiş olacak.

Şu anda dâhil olmayı arzu ettiğimiz 5 tane program var; Dijital Avrupa, Tek Pazar, Yatırım Avrupa, Yaratıcı Avrupa ve Gümrükler Programı. Bunlardan Gümrükler Programı imzalandı ve önümüzdeki hafta bizim de imzalamamız için gönderilecek. Yaracı Avrupa, Tek Pazar ve Dijital Avrupa'da müzakereleri tamamladık, imza aşamasındayız, bekliyoruz; çok büyük ihtimalle yıl bitmeden bu programlara da dâhil olmuş olacağız. Böylece, eğer bir aksilik olmazsa, Türkiye 2023 yılı itibarıyla bu 8 programa dâhil olmuş olacak. Yatırım Avrupa'yla ilgili müzakerelerimiz sürüyor.

Aynı zamanda bazı programlara devam etmeme kararı aldık çünkü ilgili kurumlarımızla beraber yaptığımız değerlendirmelerde mali anlamda bize, ülkemize maliyetli geldi. Bunlardan bir tanesi Fiscalis Programı'ydı, bir tanesi de sağlık programıydı. Bunların katılım bedellerini alacağımız fayda anlamında değerlendirdiğimizde, açıkçası, aday ülke olarak bazı bölümlerine dâhil olamadığımız için -üye ülke olsaydık belki daha avantajlı olurdu ama- aday ülke olarak bazı bölümleri bize kapalı olduğu için ilgili kurumlarımız katılımı arzu etmediler.

Yine, diğer devam eden, müzakereleri devam eden, görüşmeye çalıştığımız birçok birlik programı da var; biz bunların bazılarını da önümüzdeki sene dâhil olabileceğimizi düşünüyoruz, müzakerelerimizi sürdürüyoruz. Bunlar da birlik programları cephesi. Az önce de ifade ettim, katılım öncesi mali yardımdan farkı, biz bu programlara bir katılım bedeli ödüyoruz ve projelerle bunları geri almaya çalışıyoruz. Burada da değerlendirecek olursak Erasmus+ Programı'nda, Eğitim, Gençlik, Spor Programı'nda 2014-2020 döneminde Türkiye'ye yaklaşık 900 milyon euroluk bir kaynak ayrıldı. Türkiye Avrupa'da açık ara en fazla proje geliştiren ülke. Türkiye, yılda yaklaşık 12-13 bin arasında Erasmus alanında; eğitim, mesleki eğitimi, yetişkin eğitimi, gençlik, spor, okul eğitimi ve yükseköğrenim alanında proje geliştiriyor. Bizi en yakın takip eden ülke İspanya, Polonya, Almanya; onlar yılda yaklaşık 5-6 bin civarında proje geliştiriyorlar. O yüzden, hani Erasmus açısından Türkiye hem çok iyi kullanan hem de en istifade eden ülkelerden bir tanesi.

Yine, Ufuk Avrupa, geçen sene yaklaşık 290 milyon euroluk bir kaynak koyduk ve 300 milyon euronun üstünde bir kaynakla çıktık; ilk defa bir AR-GE programında, yüksek teknoloji gerektiren bir AR-GE programında koyduğumuz kaynağın fazlasını alarak çıkmış olduk. Önemli bir ivme yakaladık, yeni dönemde de bu ivmenin devam edeceğine inanıyoruz. Yine, Türkiye'nin diğer Birlik programlarından da koymuş olduğu kaynağın fazlasını alarak genelde başarılı çıktığını söyleyebiliriz. Yani, birlik programları anlamında da ülkemiz AB kaynaklarını etkin ve verimli kullanıyor.

Son bir kaynak, sizlerin bilgisi anlamında çünkü aynı zamanda illerde milletvekili olduğunuz için de yine özellikle belli illerimizi ilgilendiren programlar; bunlar da sınır ötesi iş birliği programları. Avrupa Birliği, malum, sınırları olmayan bir Birlik ve dolayısıyla ülkelerin bu sınır bölgelerinde ticaretini, kültürel değişimini, iş birliğini önemsiyor; o yüzden de birçok farklı sınır ötesi iş birliği programı geliştirmiş durumda. Bizim de Avrupa Birliği sınırları açısından bakarsak Bulgaristan'la uzun dönemdir devam eden, 2002 yılından beri devam eden bir sınır ötesi iş birliği programı var; en son 2014-2020 döneminde de bunu kullandık. Burada Edirne ve Kırklareli illerimiz Bulgaristan'ın Hasköy, Yanbolu ve Burgaz şehirleriyle eşleşiyorlar ve projeler geliştiriyorlar. Bölgede de çok iyi bilinen bir program; dolayısıyla da bölgede özellikle iş birliği anlamında önemli katkısı olan bir program.

Yine, 2014-2020 döneminde dâhil olduğumuz Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İş Birliği Programı vardı. Burada da Edirne'den Artvin'e kıyı şeridinde olan veya hinterlandında olan 25 şehrimiz programa dâhil. Karadeniz havzasında da AB cephesinden Yunanistan, Bulgaristan, Romanya; AB üyesi olmayan ve bölge ülkesi olan Moldova, Ukrayna, Gürcistan ve Ermenistan programa dâhil; Rusya ve Azerbaycan programın içinde yoklar. Bu programda, yine, projeler geliştirerek buradaki illerimizdeki her türlü tüzelkişiliğe sahip olan kuruluş, üniversiteler, sivil toplum örgütleri, valilikler, kaymakamlıklar, belediyeler proje yapabiliyorlar. Türkiye de Karadeniz Programı'nı en verimli kullanan ülkelerden bir tanesi. Daha çok Romanya ve Bulgaristan'la iş birliğimizin olduğunu veya Gürcistan'la -AB üyesi olmayan ülkelerden- görüyoruz bu dönemde bu programa baktığımızda.

Bu dönem, yeni bir programa Türkiye dâhil olmak istiyor, müzakerelerin son aşamasına geldik, eğer bir aksilik olmazsa programın parçası olacağız. O da Akdeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programı; bu program da yine Edirne'den Osmaniye'ye kadar kıyıda, Akdeniz ve Ege şeritlerinde olan ve hinterlandında olan illeri kapsayacak. Bu program yine Avrupa Birliği üyesi ülkelerden Malta, Güney Kıbrıs, Yunanistan, İtalya, Fransa, İspanya ve Portekiz'i kapsıyor; AB üyesi olmayan Akdeniz havzasındaki ülkelerden de Tunus, Mısır, Cezayir, Lübnan, Ürdün, Filistin ve İsrail'i kapsıyor. Dolayısıyla Akdeniz havzası açısından da Türkiye'nin bu bölgeyle olan ekonomik ve sosyal ilişkilerini güçlendirmek açısından da faydalı olacağına kanaat getiriyoruz, tüm kurumlarımızın da görüşünü alarak bu programın içinde olacağız eğer bir aksilik olmazsa kısa süre içerisinde. Böylece Türkiye'de 42 şehrimiz Sınır Ötesi İşbirliği Programlarından yararlanıyor olacak. Akdeniz yeni, ilk defa gireceğiz ama iddialı olacağımızı düşünüyoruz, önemli bir proje altyapımız da var, bu projelerde de başarılı olacağız.

Önceliklere bakarsak da daha çok yeşil dönüşümün, dijitalleşmenin, teknolojinin, girişimciliğin bu dönemde öncelikli konular olduğunu Sınır Ötesi İşbirliği Programlarında söyleyebiliriz. Bu programların proje çağrıları 2023 yılının ilk çeyreğinden itibaren başlayacak, 2027'nin sonuna kadar da devam edecek; bölgeler açısından önemli bir fırsat olacak diye açıkçası düşünüyoruz.

Ben uzatmadan, biraz fazla uzattım, kısa dedim ama bazı şeyleri ekleyerek hani sizlerin bilgi seviyesini belki destekleyebilmek adına da biraz uzun oldu, kusuruma bakmayın ama toparlayacak olursak bugün Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşması belirli sebeplerden dolayı önemli. Birincisi, Türkiye'nin AB ilişkilerindeki en işlevsel boyutu olan mali iş birliğinin tüm boyutlarıyla yani hem IPA hem birlik programları, hem de Sınır Ötesi İşbirliği Programları açısından devam etmesini sağlayacak bir anlaşma, bizim açımızdan bu açıdan kıymetli. Bu 3 anlaşmayı da -az önce de ifade ettim- içinde bağlayan unsurlar var, özellikle vergisel uygulamalar veya yönetsel uygulamalar anlamında; o yüzden bu 3 programı da 3 kaynağı da doğrudan ilgilendiriyor. Aynı zamanda 2021 yılındaki projelerimiz hazır, biz bunların ihale süreçlerini de başlattık, bir aksilik olmazsa önümüzdeki yıl bu projenin uygulamaları söz konusu olacak. Gönül isterdi ki tabii biz bunları hemen uygulayabilelim ama Avrupa Birliğinin bu

anlaşmayı hazırlayıp bize sunması ancak bu sene söz konusu olabildi. Bu anlaşma da imzalanmadan mali anlamda projeleri ihale etseniz bile beklemek zorunda kalacaksınız yine. Biz, çok kısa süre içinde ihaleleri tamamlayıp uygulamaya başlayacağız yani 208,5 milyon euroluk kaynağı hemen hayata geçirebileceğimiz bir açıdan baktığımızda. Tabii, bir açıdan da bu anlaşma ana anlaşma olduğu için bunu bağlayan diğer iç hukuku ilgilendiren hususlar da var; bu tamamlanır tamamlanmaz da yine mali iş birliği sürecimizi ilgilendiren diğer unsurları da biz bu anlaşmaya bağlı olarak tamamlamış olacağız.

Ana hatlarıyla mali iş birliği sürecimiz ve bu anlaşmanın ana çerçeveleri böyle. Tabii ki mutlaka sorularınız olacaktır, onları da cevaplamak için bizler hazırız.

Tekrar Komisyonumuza teşekkür ediyoruz, saygılarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Çok teşekkürler Sayın Genel Müdürüm.

Süre konusunda müsterih olun, eminim diğer Komisyon üyesi arkadaşlarımız da aynı şekilde düşünecekler, biz sürenin farkında bile değiliz, bilakis çok faydalandık, istifade ettik; bizim için önemli olan o kısımdı, o konuda çok rahat olabilirsiniz, hiç bir sıkıntı yok.

Evet, ben tekrar bu sunum için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen arkadaşlara sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Filiz, buyurun.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok teşekkür ediyorum bu güzel sunu için. Yalnız, hemen bir şey söylemek istiyorum, bu sunuyu daha önceden Komisyon üyelerine gönderseydiniz, zannediyorum, daha yararlı olurdu; bakardık, incelerdik, belki bazı fikirleri de ileri sürebilirdik. Sadece sizin sununuz... Tabii, aslında, bu anlaşma bize gönderildi ama 200 sayfayı -yarısı İngilizce ama- okumak da gerçekten oldukça zaman alıyor, çok detaylı bir şekilde okuyamadık, onu da belirtmem lazım. Sunu önceden gönderilseydi iyi olacağını söylemek istedim.

Ayrıca, bu Çerçeve Anlaşma daha önceki çerçeve anlaşmalarla aynı mı; avantajları var mı, eksiklikler var mı? Tabii, eskileri bilmediğimiz için onları da böyle kısa olarak bize anlatabilirsiniz...

Çok soru sormayacağım. Bir de bu sınır ötesi iş birliği programı içerisinde bir de Akdeniz havzası, şehirler yazılmış orada. Osmaniye'ye kadar gelmiş, hemen yanında Gaziantep var, Gaziantep'e gelmemiş. Benim de seçim bölgem Gaziantep. Yani Gaziantep'in de, biliyorsunuz, 5 organize sanayi bölgesi var; 1 tanesi de inşa hâlinde; 250 binin üzerinde işçi çalışıyor. İhracatımız Türkiye ihracatı içerisinde oldukça dikkate değer bir miktar. Yani bu şehirler seçilirken hepsinin Akdeniz kenarındaki şehirler olmadığını gördüm, bayağı içeride şehirler de var. Kriterler neydi acaba bu şehirleri seçerken?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Özcan, cevap verebilirsiniz; o şekilde devam edelim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Tabii, Sayın Başkanım, öyle de gidebiliriz, nasıl uygun görürseniz.

Öncelikle, çok haklısınız, lütfen kusurumuza bakmayın. Biz sunum yapıp yapamayacağımızı da çok kafamızda oturtmadık ama sunumu en azından toplantıdan sonra sizlerle paylaşırız; sorularınız olursa ayrıca gelip sizlere konu hakkında izahat verebiliriz Mecliste. O yüzden, tekrar, kusurumuza bakmayın. Biz Komisyon sekreteryasıyla paylaşıp tüm vekillerimize ulaşmasını sağlarız.

Çerçeve anlaşma -sayın vekilimiz ifade etti- 2002-2006, 2007-2013, 2014-2020, bu da 2021-2027. Tabii, her dönem Avrupa Birliği çerçeve anlaşmalarla ilgili bazı değişiklikler yapıyor çünkü uygulama modalitelerini değiştirebiliyor; mesela, 2014-2020’de sektörel bir yaklaşım vardı, 11 farklı sektör tanımlanmıştı. Bu sektörel yaklaşımın kendi içinde bir uygulama modalitesi vardı, ülkelere tahsisat vardı farklılıklar açısından söylersek. Şimdi, Komisyon bu dönem ülke tahsisatı yapmayacağını ifade etti, dolayısıyla kaynakların programlamasını ve çalışmasını nasıl yapacağına dair yeni bir modalite öngördü, bununla ilgili hükümler var farklı olarak ve tabii ki sektörel yaklaşımdan “pencere yaklaşımı” adını verdikleri “window” dedikleri, o 5 öncelik -az önce de size ifade ettim- alanına doğru geçtiler; bu da uygulama modalitelerinde biraz farklılık arz edebiliyor. O sebeple de bunları ilgilendiren teknik farklılıklar var Sayın Vekilim ama baktığımız zaman, büyük bir kısmı da yani vergi istisnaları, mali yardımların yönetimi, mali yardımın yönetiminde kurumların sorumlulukları; bunlar hemen hemen aynı. Yani dolayısıyla büyük bir çoğunluğu aynı olmakla beraber yeni dönemin unsurlarını içinde barındırdığı için farklılıklar da elbette söz konusu.

Akdeniz açısından da çok haklısınız. Baktığımız zaman, bu tarz programlara girerken Avrupa Komisyonu ile müzakere ediyoruz ve biz olabildiğince fazla şehrimizin bu bölge içerisinde olmasına imkân sağlamaya çalışıyoruz. Burada, tabii, kriterlerin en önemlisi, havzada olması yani AB’nin “Düzy 2” tanımlaması kapsamındaki illere daha çok bakıldı. Biz, aslında Konya’yı da -belki biraz daha sizin ifade etmiş olduğunuz gibi- Akdeniz iklimini içinde kapsayan Gaziantep’i de sürecin içine dâhil edeceğimiz daha geniş bir coğrafya sunmuştuk aslında ama diğer ülkelere baktığımızda, bu ülkelerdeki bölgesel katılım daha düşük, özellikle üye ülkeler tam kıyı şeritlerini almışlar. Hani açıkçası komisyon, neredeyse Türkiye’nin belli bir büyüklükte alanı olunca buna itiraz etti ancak içeride kalan... Örneğin, mesela Zafer bölgesini kabul ettirebildik çünkü Manisa, İzmir’le ticari anlamda çok yakın. Zafer bölgesinin İzmir’le ticari anlamda bağlantısı çok yüksek, dolayısıyla onun ticari bir gerekçesini yani arka plandaki gerekçesini kabul ettiler. Dolayısıyla da hani ana kriter aslında kıyıda olmak ve kıyıya bağlı düzey 2’de yer alabilmek. Burada tek fark, dediğimiz gibi, Zafer bölgesi oldu; diğerlerinin hepsi kıyıda. Sadece Zafer bölgesi, kıyıda olan bir ilçemiz değil ama biz, onun da sosyal ve ekonomik anlamda İzmir’e olan bağlılığını veya o limana bağlılığını ve ticari ve kültürel bağlılığını, ilişkilerini de gerekçelendirdiğimizde bunu kabul etmiş oldular.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Tabii, Sayın Hocam’a katılıyorum aslında. Bir Urfalı olarak, Antep’in hakkını savunacağım hiç aklıma gelmezdi ama bence Antep hak ediyor bunu gerçekten.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Evet.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – O konuda haklısınız yani madem, Zafer bölgesine böyle bir ayrıcalık olmuş ama Antep de buna dâhil edilebilirmiş. Umarım, inşallah, ileride olabilir.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – İskenderun Limanı’na daha kısa yeni bir yol yapılıyor. Yani ticari alana hızla ulaşma açısından da Gaziantep böyle bir avantaja sahip olabilir. Bunu da ilaveten söylemek istedim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Teşekkür ederim.

Türabi Kayan, buyurun.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Genel Müdürüm, ben, özellikle Trakya’da yani tamamı Trakya’da olan Halkalı-Kapıkule arasındaki hızlı tren yolunun -Avrupa Birliğiyle direkt bağlantılı biliyorsunuz- yapımı sürecinde yakın zamanda bir aksama oldu. Bunun para akışında mı bir problem var yoksa Avrupa’nın dışında bizde mi

bir aksaklık var, o konuda sağlıklı bilgi verirsiniz. Ayrıca bu Halkalı’da bulunan ticaret bölgelerinin, özellikle İkitelli bölgesindeki ticaret bölgelerinin daha çok Büyükkarıştıran’a kaydırılması konusu da herhâlde bu konu dâhilinde. O konuda da bilgi verirsiniz memnun oluruz.

Teşekkür ediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, Halkalı-Kapıkule, bizim -AB Mali İşbirliğindeki jargonumuzda- yıldız projemiz yani en önemli projemiz. AB açısından da proje bazlı bakarsak Avrupa Birliği’nin AB üyesi olmayan bir ülkeye vermiş olduğu en büyük mali destek yani gerçekten iki taraf için de çok önemli. Proje de gidişat iyi başladı, pandemi koşullarına rağmen gayet iyi gidiyordu ama ne yazık ki bu uluslararası enflasyonist ortam, Rusya-Ukrayna arasında yaşanan bu kriz ortamı fiyatları tabii çok önemli derecede etkiledi. Dolayısıyla da fiyatlarda yaşanan bu artış ister istemez müteahhit firmayı belli noktalarda zorluyor ama tabii, olayın farkındayız. Hatta bu konuyla alakalı, geçen mayıs ayında, Avrupa Komisyonunun Türkiye masası sorumlusuyla birlikte Edirne’ye gittik, orada bilahare sorunları konuşmak amacıyla özel bir toplantı yaptık yani sırf bu konuyu konuşmak üzere. Geçen hafta da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın AB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğümüzün başkanlığında bir heyet Brüksel’e gittiler, yine sırf bu konuyu konuşmak üzere. Yani süreçle ilgili bir problemimiz yok, projeye ilgili herhangi bir sıkıntımız yok, sadece bu fiyat artışlarından kaynaklanan bir problem var. Bunu nasıl çözeriz, bununla da ilgili gerekli yasal girişimleri müteahhit firma yaptı, bunların çözülmesini bekliyoruz. Ama iki taraf da hem AB tarafı hem de biz, gerekli hassasiyeti gösteriyoruz, sorun olmadan da projeyi tamamlamak istiyoruz. Dolayısıyla hani herhangi bir teknik aksaklık söz konusu değil öyle söyleyebilirim.

TÜRBÂİ KAYAN (Kırklareli) – AB tarafında sıkıntı oldu mu bu konuda?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Yok, AB tarafında da yok ama tabii, şöyle, bizim için en güzel formül AB’nin ek bir kaynakla bu bütçeyi artırması ve bu fiyat artışlarıyla ilgili giderleri karşılaması olurdu ama AB’nin genel kuralıdır; hiçbir projede ne yazık ki fiyat artışı yapmıyor, bu projede de yine keza aynı şekilde yaklaşımı aynı. Onun için de daha çok yasal yollardan, kanuni haklardan önce bu sürecin tüketilmesini bekliyoruz yani AB tarafında da herhangi bir problem söz konusu değil.

Büyükkarıştıran konusu ve sanayinin kaydırılması hususu ise benim bilgim dahilinde bir husus değil Sayın Vekilim yani bizim AB Projesi’yle ilgili bir husus değil. Belki o yük taşımacılığıyla alakalı alınmış bir karar olabilir. Ne yazık ki bizim projelerimizle ilgili bir husus olmadığı için o konuda net bir bilgi vermem çok mümkün değil.

TÜRBÂİ KAYAN (Kırklareli) – Şimdi, biliyorsunuz, yük taşımacılığı da özellikle Tekirdağ Limanı’nda çok önemli bir yer kapsıyor. Tabii bu doğrudan Avrupa Birliğini de ilgilendiriyor. O konuda bir gelişme var mı? Yani bu şey yük taşımacılığı çok ağır ilerliyor, biliyorsunuz, hızlı tren gibi değil.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Şimdi, baktığımız zaman onunla ilgili ara yapılacak olan bir proje de var, Ulaştırma Operasyonel Programı içerisinde. Sayın Vekilim, isterseniz, bunlarla ilgili işin yük taşımacılığı boyutunu da kapsayan bir bilgi notunu sizlere arz edelim.

TÜRBÂİ KAYAN (Kırklareli) – İyi olur.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AB BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Hemen Ulaştırma Bakanlığımızla da görüşelim. Hem projenin içinde bulunduğu durumu hem de güncel bilgiyi sizlere arz etmiş oluruz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlarımız; öncelikle hoş geldiniz.

Evet, bizim için bir fırsat oldu, iyi bir çalışma oldu, çok detaylı ve kapsamlı bilgilendirme de yaptınız; bunun için de teşekkür ediyorum Değerli Genel Müdürüm. Evet, Komisyonumuz açısından önemli bir toplantı oldu açıkçası.

Baktığımız zaman, IPA I 23'üncü dönemde onaylanmış Meclisimizde, IPA II de 24'üncü dönemde onaylanmış, IPA III de bizim dönemimizde uygulanacak ve umuyorum ilerisi için de AB'yle ilişkilerimize katkı sunacak bir araç olacak. IPA I onaylanırken Onur Öymen bir şerh düşmüş; orada, yurt dışında yerleşik Türk firmaları ile yabancı firmalar arasında ayrımcılık yapılması noktasında, böyle bir şerhi olmuş. Bununla ilgili -sanırım- bu düzenleme bu anlaşmanın kapsamına girecek mi? Çünkü ulaştırma, tarım ve hizmetler Gümrük Birliği kapsamında da olmadığı için ayrımcı bir uygulama oluyor mu? Detaylı bilgi verebilirsiniz...

Şunu söyleyeceğim, Komisyonumuzda genelde heyetler arası görüşmeler yapıyoruz, işte resmi kabullerimiz oluyor, Karma Parlamento Komisyonu üyelikleri oluyor ama Komisyonumuzun en önemli görevlerinden biri de resmi aday ülkesi olduğumuz Avrupa Birliğiyle yasal mevzuatı uyumlaştırma noktasında bu uygunluğun olup olmadığı... Yani açıkçası tali komisyon olarak Parlamenta sunulan birçok yasal mevzuatta görüş bildirmemiz gerekiyor çünkü İç Tüzük'te Komisyonumuza verilen böyle bir görev de var. Bu anlamda, belki bu dönem için artık geçti tabii, kısa bir süresi kaldı ama belli yasal düzenlemeler vardı, ben dikkatle takip ediyorum, o esas komisyonlara da gidiyorum, tali komisyon olarak -Avrupa Birliğinin gözükmemesine rağmen- görüş bildirmediğimiz noktalar olabiliyor; belki, zaman ekonomisi düşünülerek hızlı ve hemen geçirilmesi planlanıyor ama bu anlamda Komisyonumuzun çok daha etkin olmasını önemsiyorum ben.

Mali araçlar çok önemli ve büyük bir kazanımımız; Sayın Genel Müdür de söyledi. Biz de son dönemde yapılan fon kesintilerine yapmış olduğumuz bütün heyetler arası görüşmelerde karşı çıktık, son Karma Parlamento Komisyonunda bunu gündeme getirdik, bunun doğru olmadığını söyledik, bizi üyeliğe hazırlayan veya üyelik sürecimize katkı sunacak siyasi gerekçelerle bu fon kesintilerinin bizi motivasyon anlamında geriye düşüreceğini her fırsatta ilettik. AB'yle genel ilişkilerimizde maalesef geriye doğru gidişler yaşıyoruz. Bunlar da doğal olarak yansıyor fon kesintilerine; böyle bir gerekçe sunuldu. İşte, bugünkü IPA III fonlarında da kritik alanlar olarak hep yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğü, demokratik kurumların güçlendirilmesi, yeşil ekonomi, yeşil gündem, iklim değişikliği, dijitalleşme; bunlar stratejik alanlar. Burada kullanılan fonların da en etkin şekilde kullanılıp bu yasal mevzuatların da gerçekten katkı sunacak bir noktaya gelmesi... Yani Avrupa Birliğinin önceliklerinin bizim de ülke olarak öncelikli ve stratejik alanlarımız olarak ortaya çıkması gerekiyor. Bu geriye gidişlerin mutlaka önlenmesi... Çünkü bakıyorum ben -siz de söylediniz- Adalet Bakanlığının yargı bağımsızlığı noktasında aldığı, istihdamı güçlendirmek özellikle o cinsiyet eşitsizliğine dönük, onu ortadan kaldıracak, bölgesel farklılıkları azaltacak... Çünkü bizi -kendi içimizde bunları azaltıp hem de- Avrupa Birliğiyle yakınlaştırmak amacıyla bunlar yapılıyor, bu fonlar veriliyor.

Erasmus programları çok önemli, ben de öğretim üyesi olarak görev yaparken değişim programlarından faydalanmış biri olarak konuşuyorum, hem kendim faydalandım hem de öğrencilerimizi bu noktada motive ettik. Çok önemli, geçen yıllarda Erasmus'daki ödemelerle ilgili sorunlar oldu, bunlar neden kaynaklandı? Biz bunlarla ilgili soru önergeleri verdik ama kaynak sebepleri neler oldu? Bunun da ortaya konulması lazım. Biz ülke olarak bu fonlardan en çok faydalanan ülkeyiz yani oransal olarak, IPA I döneminde 11,5 milyarın neredeyse 5 milyarına yakın bizim ülkemiz kullanmış, IPA II'de de aynı tablo var, IPA III'ün henüz dağılımı belli değil ama bu da muhtemelen öyle olacak. Burada şeffaflık çok önemli, şeffaf bir kurumsal yönetim gerekiyor. Burada da sorunlar oldu, bazen, ben Bütçe Komisyonundaki Sayıştay raporlarına baktığım zaman, AB fonlarıyla ilgili sorun alanları ortaya çıkabiliyor özellikle IPARD'da çok önemli, kırsal kalkınma alanında son Sayıştay raporlarına yansıyan bazı tespitler ortaya çıkmış. Birkaç tanesini söyleyeyim ben size, hızlıca -zamanı da çok almak istemiyorum Başkanım- mesela diyor ki: Kurumsal olarak... Tanımlama sorunu olduğunu söylüyor, işte "zanaatkârlık" ve "katma değerli ürünler" derken tanımlamayı doğru yapmadığımızı söylüyor. Kur farkına atıf yapmış, bundan dolayı faydalanıcıların... Bizim tabii özel bir durumumuz oldu, döviz kuru karşısında para birimimizin çok aşırı değer kaybetmesi, bunun fonlara yansımından bahsediyor. Ülke genelinde yaygınlaştırılması, bu da çok kritik bir konu. Özellikle tarımsal kalkınma noktasındaki desteklerin tüm ülkeye yaygınlaştırılmadığı -siz de söylediniz- 41 veya 42 il bundan faydalanyor.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – 42.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İç gelişmişlik farklarını azaltıcı noktada tarım alanında destekler kullanılmıyor. Tarım, bizim kritik, stratejik sektörümüz; Avrupa Birliğinin muazzam fon verdiği bir alan ama biz ülke olarak, bu içsel sorun alanı olarak bunu tam olarak yapamıyoruz.

Bir de uzmanlarla ilgili -bu da çok önemli- görevlendirilen uzmanların gerekli niteliklere sahip olup olmadığına dair böyle kurumsal bir eleştiride bulunmuş. Kırsal tanım dışına çıkılması, tam netleştirememişiz bunu da. Bakanlık muhasebe sistemine kaydedilmesi noktasında da sorunlar var. Ben akademik olarak da bakıyorum, bunlar şöyle önemli: Bunlar, bu yapısal zayıflıklar, bu kurumsal sorunlar Avrupa Birliği nezdinde çok önemsenen unsurlar; şeffaflık en önemli öncelikleri ki bununla ilgili sorunlarımız olmuştu eski bir AB Bakanımız döneminde -Sayın Bağış dönemiymi sanırım- ciddi bir de eleştiriye de maruz kalmıştık. Bu fonların en etkin şekilde kullanılması...

Bir de son olarak şuna değinmek istiyorum: Üniversitelerin, araştırma geliştirme kurumlarının, öğrencilerin, sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin çok ciddi bilgilendirilmesi gerekiyor. Bu kurumların bu fonlardan yararlanması noktasında bir bilgilendirme mekanizmasının da çok ciddi olması gerekiyor. Burada bakanlık ya da eş güdümlü kurumlarla birlikte bunu da önemsememiz gerektiğini düşünüyorum.

Neticede, biz onaylayacağız bu anlaşmayı, hepimiz oy birliğiyle katkı sunacağız ve onaylayacağız Meclisimizde, bu önemli bir anlaşma ama bizim için en önemlisi, bu Komisyonunda kalan görev süremizde Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ilişkilerinde yeniden, gerçekten, en önemli kriterlerimiz olan ve müthiş kazanımlar elde ettiğimiz ama ciddi de geriye gidişleri de beraberinde yaşadığımız Kopenhag Siyasi Kriterleri'nde hukuk, adalet, ifade özgürlükleri, demokratik kurumsal yapılarımızın güçlendirilmesi, güçler ayrılığı gibi temel alanlarda mutlaka ciddi reformlara yeniden dönmemiz gerektiğini -Komisyonumuz toplanmışken- ben vurgulamak istiyorum.

Bu Komisyonun toplanması iyi bir adım oldu -Başkanımıza da teşekkür ediyoruz- gerçekten, hepimizin de bilgi eksikliği olan bir alanda iyi bir toplantı da oldu. IPA fonlarının ülkemizin Avrupa Birliğine üyelik sürecine bir ivme ve reform sürecine de katkı sunacağını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Başkanım, birkaç soru vardı, onları hemen ben de cevaplamaya gayret göstereyim.

Öncelikle ayrımcılık konusu; tabii, şöyle bir hususu vurgulamak lazım, aynı zamanda bu anlaşmanın getirdiği avantajları da sizinle paylaşmak iyi olacaktır diye düşünüyorum: AB mali yardımları açısından bakarsak özellikle IPA nasıl kullanılıyor? Bu kaynaklarda mal alımı yapabiliyorsunuz, inşaat yapabiliyorsunuz, teknik yardım alabiliyorsunuz yani danışmanlık hizmeti alabiliyorsunuz, kamu kurumları arasında “twinning” adını verdiğimiz eşleştirme çalışmaları söz konusu olabiliyor ya da kamu dışı kurumlara hibe verebiliyorsunuz; sivil örgütlere, üniversitelere, odalara hibe programları aracılığıyla hibe dizayn edebiliyorsunuz. Burada firmaları en çok ilgilendiren boyut, yapım, mal tedariki ve hizmetle alakalı olan kısımlar. Tabii ki AB sürecinin ilk zamanlarında, bu projelerin çoğunda, AB projesinde de hep iş bitirme zorunluluğu olduğu için, ihale edildiğinde bir firmanın bu ihaleye girebilmesi için daha önce bir Avrupa Birliği projesi veya çok uluslu bir kuruluş tarafından sunulmuş bir projede iş bitirme zorunluluğu getirildiğinden dolayı o teknik kapasite anlamında, özellikle hizmet sektörü açısından baktığımızda, ilk dönemlerde gerçekten yabancı firmaların Türkiye’de daha yoğun olduğu bir dönemdi ama özellikle IPA’nın başladığı ve ikinci dönemine girdiğimiz dönemlerden itibaren artık şunu görüyoruz: Türkiye’de hizmet sektöründe önemli bir danışmanlık kültürü oluştu, bu konularda danışmanlık anlamında deneyim kazanmış Türk çalışanlar da gelişti, Türk firmaları yabancı firmaları satın aldı veya iş birliği yaptı baktığımızda. Dolayısıyla aslında, şu anda, bu anlaşmayla beraber de şöyle bir avantaj söz konusu oluyor, daha önceki dönemlerde de böyleydi: AB’nin dış yardım yaptığı bütün coğrafyalarda Türk hizmet sektörü, ekipman ve donanım tedariki firmaları ve inşaat firmaları bu ihalelere girme hakkını kazanıyor yani Balkanlar, Karadeniz, Kafkasya, Orta Asya, Afrika, Latin Amerika; buralarda teklif verebilme hakkına sahip olabiliyor. Bu da önemli bir iş avantajı aslında. Türkiye’deki işlerde de elbette Türk firmaları, Avrupa firmalarıyla eşit koşullarda ama mesela, üçüncü ülkelerde istisnaıyla ancak ihalelere girebiliyorlar. Örneğin, bir Güney Kore firması, bir Japonya firması ya da Amerika Birleşik Devletlerinden bir firma buradaki ihalelere girecekse istisna tanımlanması lazım. AB firmaları ile Türk firmaları arasında bir fark yok, o yüzden bizim açımızdan bir avantaj. Sistem de oturdu, artık yabancı dilde yapılan uluslararası nitelikte olan bu ihalelere Türk firmaları katılabiliyorlar. Donanımların tamamının Türk firmaları tarafından sağlandığını söyleyebiliriz, inşaatların tamamının Türk firmaları tarafından yapıldığını söyleyebiliriz. Tabii bazı teknik önemli büyük altyapı projelerinde yabancı firmaları da görüyoruz. Hizmet sektöründe de Türk firmalarının önemli bir ivme kazandığını söyleyebiliriz hatta Türk Cumhuriyetlerinde, Balkanlarda ve Afrika’da da artık iş yapmaya başladı Türk danışmanlık firmaları. Dolayısıyla o ayrımcılık konusu, ilk zamanlarda bir rekabetten kaynaklanan bir ayrımcılıktı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Vardı.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Ama şimdi artık onun üstesinden geldiğimizi ifade edebiliriz.

Erasmus’la ilgili geç ödemenin sebebi suydur Sayın Vekilim: Birlik programlarıyla ilgili hususta biz yüzde 40’ını Avrupa Birliğinden alıyoruz yani biz eğer bir katılım bedeli ödeyeceksek, örneğin Erasmus+ Programı’nın 900 milyon eurosunun 450 milyonunu Avrupa Birliğinden aldık, 450 milyon koyduk, 900 milyonluk bir havuzdan yararlandık ya da Ufuk Avrupa’da 370 milyon euroluk bir

havuzdan yararlandık, 290 milyonunu biz koyduk, geri kalanını Avrupa Birliğinden aldık. Dolayısıyla bu paraları almak geciktiği zaman ödemeler gecikebiliyor, evvelki sene olan gecikmenin sebebi buydu. AB'yle yaptığımız anlaşma geciktiğinden dolayı AB'nin ödemesi gecikti, ödeme gecikince de ne yazık ki Ulusal Ajans öğrencilere ya da proje sahibi olan kuruluşlara biraz kaynağı geç ödedi ama şimdi artık o sorunların üstesinden gelmek için daha hızlandırıyoruz süreçleri.

IPARD'la ilgili söylediğiniz husus önemli hatta şu anda IPARD'ın izleme komitesi var, bir grup arkadaşım orada bugün katılımcı olarak. Bu Sayıştay raporuyla ilgili olan hususları ben de not aldım, arkadaşlarım da aldılar. Biz IPARD ilgili yönetici ile TKDK dediğimiz Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuyla bu konuyu konuşacağız. Bunlar önemli hani mutlaka onlar zaten bunun raporlamasını yapıyorlardır ama biz de bunu takip edeceğiz.

Bilgilendirmeler konusunda da Sayın Vekilim, biz, burada, özellikle AB Başkanlığı olarak, bu sürecin Türkiye'deki tüm kuruluşlar tarafından bilinmesini arzu ediyoruz. Bugün arkadaşlarımız Adana'dalar mesela ama öğleden sonra da Türkiye'deki 200 küsür üniversitenin proje ofislerini davet ettiğimiz ve imkânları Erasmus'un altında ama Erasmus'la beraber, işte, Ufuk Avrupa'yı ve diğerlerini de anlatacağımız bir on-line bilgilendirme toplantısı yapacağız. Özellikle pandemi süreci de on-line sistemler bizim açımızdan bu süreçleri, bu tarz bilgilendirmeleri daha fazla yapmak anlamında da büyük bir imkân sağladı ve biz de kurum olarak bunu diğer tüm ilgili kurumlarımızla beraber iyi kullanmaya gayret gösteriyoruz. Ama çok haklısınız, daha fazla anlatmak lazım, illerde daha fazla bulunmak lazım çünkü sistem değişiyor, programlar değişiyor, bunların yeniliklerini olabildiğince çok anlatmak lazım. O yüzden, biz de size katılıyoruz ama emin olun, bu konuda da elimizden geleni yapıyoruz. Sosyal medyayı çok iyi kullanan bir kurumuz. Aynı zamanda da bütün mali yardımların tek bir kaynak çerçevesinde, tek bir "web" sayfası üzerinden takip edileceği yeni bir "web" sayfası yaptık, bunu da bu senenin başında şeye aldık; ipa.gov.tr -arkadaşlarımız gösterebilirler ekrandan- burası, size bu sunumunu yaptığım bütün programlarla ilgili hem finanse edilmiş projelerin hem toplantı haberlerinin hem hibe çağrılarının takip edilebileceği bir "web" sayfası.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Proje çağrılarını...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Aynen.

Hatta mailinizi girdiğiniz takdirde de hibe çağrılarını mailinize düşüyor. Dolayısıyla da olabildiğince Türkiye'de kuruluşların bu konudan haberdar olabilmesi için de gayret sarf ediyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Zeynel Özen, buyurun.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sunumunuz için de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, her şey çok güzel de bizim Türkiye olarak bir karar vermemiz gerekiyor yani 18 Martta Avrupa Parlamentosunda yaptığımız görüşmelerde bu kendini gösterdi. Bu AB uyum projeleri... AB, bir değerler topluluğudur, kıstasları var. Biz bu kıstasları yerine getirmekten ziyade, sorunu tespit edip sorunu çözme yerine -iç sorunlarımızda olduğu gibi- sorunun etrafında dolanıyoruz yani orada benim -gördüğüm- izlenimim şu oldu: Biz Gümrük Birliği Anlaşması'nı yenilemek istiyoruz, vize serbestisini sağlamak istiyoruz ama onlar da açıkça bize söylediler -arkadaşlar, siz de oradaydınız- bu bir bütünlüktür, bu kıstasları yerine getirmeniz gerekiyor yani ben burayı kabul ederim, burayı etmem; bunu yapmak istiyorum, bunu imzalamak istiyorum ama bunu imzalamak istemiyorum... Bu

kabul edilmiyor. Türkiye'nin her şeyden önce karar vermesi gerekiyor gerçekten. Biz istiyoruz diyoruz ama gereklerini de yerine getirmiyoruz, getirmediğimiz için de -Sayın Müdürüm istatistikleri gösterdi-aşağıya doğru gidiyor çünkü biz hukukun üstünlüğü ve temel insan hakları konusunda hep geriye gittik ve bu görüşmeler neredeyse durma noktasına geldi. Yani bugün bu fonları görüşüyoruz, biz de bu fonların çok yararlı olduğunu düşünüyoruz, alınmasından yanayız, destekliyoruz ama bu fonların nasıl kullanıldığı da çok önemli yani amacına uygun kullanılmalı.

Şimdi, Anayasa Mahkemesinin temel haklar alanında etkili olması için, Anayasa Mahkemesinin, hukukun üstünlüğü ve temel haklar sektörünün gelişmesi için 4 milyon 950 bin avro yardım yapıyor. Anayasa Mahkemesini ne hâle getirdik? Anayasa Mahkemesini biz siyasilerin üyelerini seçtiği duruma getirdik. Yani Yargıtayın kendi içinden yeterliliğine göre kendisinin seçmesine müsaade etmedik; siyasi bir kurum hâline getirdik ve bunun için de yer yer, her kesimde Anayasa Mahkemesinin kararları tartışılıyor veya "Yok hükmündedir." deniliyor. Şimdi, iç hukukta böyleyken biz Avrupalılara bunu nasıl anlatırız? Öbür tarafta, temel insan hakları... Temel insan hakları konusunda biz 2010'lardan daha geriye gittik. Şu anda içeride tutuklu olan gazeteciler, siyasetçiler, akademisyenler, KHK'lerle ihraç edilen bilim adamlarımız, şimdi, biz bunlara bakmadan... Oraya da yine 4 milyon 950 bin avro yardım yapıyor. Şimdi, arkadaşlar, bu fonları amacına uygun kullanmıyoruz ki. Dediğim gibi, bir sürü siyasetçi içeride, bir sürü belediyeye kayyum atanmış. Belediyelerin, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi için de 4 milyon 950 bin avro alacağız ama yerel yönetimlerin hepsine kayyum atıyoruz, kayyum atayamadığımızın da yetkilerini kısıtlıyoruz. Yerel yönetimler böyle mi güçlenecek?

Diğer taraftan, hukuk ihlalinde gerçekten de dünyada 1'inciyiz. Başkanımın da ili olan Urfa'da Şenyaşar ailesi; resmen bir katliam yaşandı, kameralar önünde yaşandı bu, dört yıl sonra soruşturma açılıyor. Bu nasıl hukuk arkadaşlar? Kanıtlar, şeyler dört yıl toplanmıyor, soruşturma açılmıyor; bugün açılıyor, daha yeni. Yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına uymuyoruz, ne Selahattin Demirtaş ne Kavala kararlarına ne Aleviler hakkında. Şimdi, bu hafta Alevilerle ilgili, cemevleriyle ilgili bir yasa teklifi Mecliste görüşülüyor ama Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu konuda, hem zorunlu din dersleri hem cemevleri hakkında karar verdi, Türkiye kararları uymadığı için uyarı aldık. Şimdi, yine sorunu çözmek yerine, cemevlerini kültür ve turizme... Sanki folklorik bir yapı olarak şimdi öyle yasalaştırmak istiyoruz arkadaşlar; bunun için de fonlar alıyoruz, paralar alıyoruz ve sorunu çözmiyoruz, sorunun etrafında dolaşıyoruz. İşte, dediğim gibi, bugün, bizim belediye başkanlarından görevde olan yok; hepsine kayyum atandı. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi için biz para alıyoruz ama yerel yönetimlere, o, halkın seçtiği iradeye de el koyuyoruz; sonra da bunu terörizmle, bölücülükle motive etmeye çalışıyoruz. Arkadaşlar, bundan vazgeçmeliyiz. Yani orada da gördük, Avrupa Parlamentosu, Avrupa parlamenterleri, Avrupalılar Türkiye'de ne olup bitiyor, bizden de iyi takip ediyorlar. Orada sordukları sorulara cevap veremedik. Bu, bir ülke için kabullenilecek bir durum değil. Onun için, ülkemizi Avrupalılar dediği için değil, halkımızın çıkarları için halkımızın daha demokratik, daha refah yaşaması için demokrasinin geliştiği, eşit yurttaşlığın olduğu bir ülke hâline getirmek bizim görevimiz. Avrupalılar söylediği için değil, bunu yapmak zorundayız. Bunu yapmazsak, getirdiğimiz fonları amacına uygun da kullanmazsak bize bir faydası yok; iyidir bu fonlar.

Şimdi, daha yeni, iki gün önce Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Figen Yüksekdağ ve 13 milletvekilimizin dokunulmazlığı kaldırıldığı için -iç hukukta da bitti bunun şeyi- Türkiye'yi tazminata mahkûm etti. Bu, bir ülke için övünç meselesi mi yani? Bu, bir ülkenin demokrasisi için, hukuku için utanç meselesi arkadaşlar. Niye biz bunları iç hukukta halletmiyoruz? Niye bunları iç hukukta halletmiyoruz?

Şimdi, ben spesifik olarak öbürlerinin hepsine girmeyeceğim yani bu fonların yerinde kullanılıp kullanılmadığı... Elimde bir Sayıştay rapor var, ben bu Sayıştay raporunu okuyacağım; Sayıştay'ın raporu. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından, AB'den gelen IPA fonlarıyla oluşturulan bir proje var; bu proje kapsamında köylüye verildiği belirtilen hibe miktarı Türk parasıyla 8,5 milyar TL. Sayıştay bu Kurumu denetlemiş ve denetleme neticesinde ilginç verilere ulaşmış. Denizli ve Afyonkarahisar illerinde zanaatkârlık ve katma değerli ürünler ürettiği belirtilen ve dokumacılık, taş işleme, cam eşya üretimi alanında faaliyet gösteren işletmelerin bir kısmını gidip yerinde görmüş; meğer köylüye dokuma tezgâhları hibe edilsin diye verilen paralar Denizli Organize Sanayi Bölgesi'ndeki fabrika sahiplerine verilmiş yani, el sanatları, küçük üreticiler filan değil. Amaç, kâğıt üstünde, hem o kırsal bölgede öteden beri üretilen ve toplumun kültürel mirası olma niteliğinde önem arz eden ve bölgeye özdeş, hatta belki bu yönüyle çoğunlukla coğrafi işarete konu ürünlerin yok olmasını önlemektir yani bu fon onun için veriliyor. Sayıştay "Ne yapıyorsunuz siz?" diye Kuruma sormuş, Kurum ise cevabında "Üretimi çeşitlendirmek ve istihdam yaratmak istiyoruz." demiş, Sayıştay ise "Verilen destekle kurulmuş tesis ve tesiste yapılan üretim arasında en küçük bir benzerlik bulmak ya da illiyet bağı kurmak mümkün değildir." cevabını vermiş.

Aynı tespitleri başka bir işletmeye giderek çeşitlendirmiş. Yine, Denizli ve Afyonkarahisar ilinde taş işleme alanında rastgele işletmeleri incelemiş. Yapılan incelemede, ocaktan gelmiş tonlarca ağırlıktaki büyük mermer ve traverten blokların kesilerek bunların inşaatta yer ve duvar kaplaması olarak kullanılan mermer, traverten plakalara dönüştürüldüğü görülmüş; hatta bilgisayarlı hassas kesim cihazı (CNC) takım tezgâhlarında, -başta geometrik tasarımlar olmak üzere pek çoğu yurt dışından alınan- villa ya da otel inşaatlarına özel siparişler için çalışıldığı anlaşılmış. Şimdi buradan sizlere soruyorum: Nerede köylü, nerede emeğiyle geçinen tezgâhtar kadınlar?

Sayıştay başka bir işletmeyi daha incelemiş. Denizli'de cam eşya alanında faaliyet gösteren işletmede karşılaşılmış, "web" sayfası ya da katalogları bulunmayan firmaların belli bir ürün çalışmadığı fakat sipariş usulü çalışarak 16 bin çeşit ürüne ilişkin siparişleri karşıladığı belirlenmiş; yani, dile kolay, 16 bin çeşit! Hâlihazırda, üretim ürünlerinde, bu 16 bin çeşit sipariş ürünleri arasında şarap kadehi, viski şişesi, vazo tarzında ürünler olduğu görülmüş. Firmanın ham madde üretimi yapmadığı; üretilmiş cam eşya üzerinde kesme, rodaj, marka basımı ve nihayet parlatma gibi işlemleri yaptığı; müşteri profili incelendiğinde ise Paşabahçenin aralarında olduğu büyük markalara fason üretim gerçekleştirdiği anlaşılmıştır arkadaşlar. Zanaatkârlara verilecek fon nereye veriliyor? Yani bildiğimiz endüstriyel üretim yapmışlar; hâliyle, Avrupa Birliğinden alınan fon asıl amaçlanan yerde kullanılmamış. Maliyeti bile köylüye yük. Bunun da tabii ki köylüyle, üretimle alakası olmayan bir nedeni var çünkü burası yandaşları sınavsız atama yaparak kamu görevlisi yapma kurumuna dönüşmüştür.

Kısmi zamanlı uzmanların özel bilgi ve uzmanlığa ihtiyaç duyulan işlerde çalıştırılması öngörülmüşken, mevzuatta öngörülen vasıfları taşımayan kişilerin kısmi zamanlı uzman olarak çalıştırıldığı belirlenmiş; geçici olması gereken bu çalışmanın süreklilik arz eden bir istihdam biçimine dönüştürüldüğü tespit edilmiştir. Sayıştay tam olarak şunları söylüyor: Sayısı 61 olan kısmi zamanlı uzmanların hemen hiçbirisi ilgili yönetmenliğin 20'nci maddesinde öngörülmüş olan şartları gerek eğitim gerekse iş tecrübesi yönüyle taşımamaktadır. Yani neticede, AB'nin bu IPARD Projesi bahanesiyle 61 kişi sınavsız kamu görevlisi yapılmıştır. Torpilli olmayan gariban vatandaşla hâlâ KPSS çalışmaya devam ediyor. Bu AB fonlarıyla yapılan usulsüzlükler memleketin neden bu hâle döndüğünün örneğidir.

Arkadaşlar, tek bir konuda spesifik bir bilgi verdim size. Biz fonları böyle kullandığımızı sürece bu fonların bizim ülkemizin bir hukuk devleti, temel insan haklarına uyan, çağdaş, çevreyi önceleyen bir yapıya ulaşmasını sağlaması mümkün değil.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Ben katkılarınız için teşekkür ediyorum Zeynel Bey. Evet, öncelikle tabii, şunu vurgulamak lazım: Dünyanın aslında her yerinde olabilecek suistimallerden bahsediyorum, bunu herhangi bir kuruma yüklemek, herhangi bir siyasi mekanizmayla ilişkilendirmek çok da bence hakkaniyetli olmasa gerek.

Sayın Genel Müdürüm, sizin zaten konunuzun tamamen dışında yorumların yüzde 90'ı, o tamamen siyaseti ilgilendiren bir konu Teknik bir konudan bahsedildi, müşahhas bir konu. Bilmiyorum, eğer bununla ilgili bir malumatınız varsa, bir katkı sağlayacak durumdaysanız tabii ki dinlemek isteriz ama biz defalarca şuna şahit olduk, dediğim gibi: Bu tip suistimaller her yerde olabilir, bu Avrupa Birliği fonu dahi olsa. Çok sıkı mekanizmalardan, denetim mekanizmalarından geçmiş olsa bile zaman zaman bu tip şeylerle karşılaşırız çünkü vatandaşların dönüşünden biz bunlara şahit oluyoruz -özellikle mesela TKDK'yle ilgili; bizim ilimizi çok yakından ilgilendiren- fonu almış zamanında, suistimal etmiş ama sonrasında yargı süreci işlemiş, bununla ilgili çok ciddi takibat başlatılmış ve bununla ilgili gerekli cezalar da uygulanmış. Hani bir anda gözden kaçmış olabilir ama ilerisi için bunu sürekli, ilelebet, böyle süregelen böyle bir yolsuzluk, usulsüz kullanım olarak nitelendirmek, özellikle Avrupa Birliği fonları açısından çok da bana sağlıklı gelmiyor çünkü biz bunlara defalarca şahit olduk kendi ilimizde de başka yerlerde de. Ama dediğim gibi, siyasetin ilgileneceği konuları bir tarafa bırakırsak, sadece bununla ilgili ilave edebileceğiniz bir şey varsa sizleri dinlemek isteriz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Başkanım, tabii, Sayıştay raporunda ifade edilen hususları proje proje bilmek çok mümkün değil ama şunu ifade edebilirim: IPARD Programı 2010 yılından beri uygulanan, on yılını tamamlamış, bugüne kadar 20.026 projenin uygulanarak tamamlandığı -20 binden bahsediyoruz yani çok önemli bir rakam- hâlihazırda 3.500'e yakın projenin uygulamasının devam ettiği, Türkiye'ye tarım ve kırsal kalkınma anlamında destek açısından önemli bir girdiğinin sağlandığı, gerçekten sıkı denetlenen, AB Komisyonu tarafından da sıkı denetlenen ve takip edilen bir program. Komisyon, IPARD Programı'nın Türkiye'deki uygulamasını diğer aday ülkelere örnek gösterdi. Diğer aday ülkelerden heyetler ülkemizi ziyarete geldiler, eğitimler aldılar. Dolayısıyla, aslında bakarsak çok geniş bir programdan bahsediyoruz. Sizin de söylemiş olduğunuz gibi, bunların içerisinde elbette her uygulanan proje amacına ulaşmak durumunda değil, bunlar girişimler. Projeye verilen bir destek ekonomik anlamda başarısız da olabilir, suistimal de olabilir yani bu, biraz kişiyle ve ilgili şahıslarla alakalı bir durum. Bunlarla karşılaşılıyor, sizin de ifade ettiğiniz gibi. Bunların da sıkı takip edilip yasal süreçlerle denetlenen bir program olduğunu söyleyebiliriz, gönül ister ki tabii ki böyle şeyler olmasın ama önemli bir denetim süreci içerisinde de olduğunu, AB Komisyonu tarafından da bizim açımızdan ülkenin elde ettiği çalışmaların da bir başarı hikâyesi olarak ifade edildiğini de sizlerle paylaşmak isterim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Aylin Cesur, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Genel Müdürümüze ve bürokratlarımıza az önceki kapsamlı sunum ve bilgilendirme için çok teşekkür ediyorum ben de, gerçekten çok faydalandık, hoş geldiniz.

Ben, aslında, biraz önce konuşmalar yapılırken ve sunum yapılırken kendi aklımda olan ve önemseydiğimiz konuları 7 tane soru olarak alt alta not almıştım Başkanım ancak değerli arkadaşım Sibel Özdemir büyük ölçüde benim soracağım sorulara değinmiş oldu. Bu manada, sadece tutanağa geçmesi bakımından bazı hususları söyleyeceğim ama tekrar cevaplatarak Sayın Genel Müdürümüzü yormak anlamında değil, bunun altını çizeyim, sadece kendi düşüncelerimizin tutanakta olması bakımından bazı hususları söyleyeceğim; bir ikisi dışında çok büyük ölçüde cevaplanmış oldu.

Şimdi, burada, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu olarak ve tabii ki ilgili Genel Müdürlük olarak aslında buradaki bütün siyasi partiler de dâhil olmak üzere hepimizin amacı aynı; Türkiye Avrupa Birliğine girmek istiyor, sıkıntılarımız var. Bugünkü toplantının konusu olan bu yardımların da esasında Avrupa Birliğine girme müzakerelerinde, durdurulmuş olan fasılları belki açma manasında veya yeni pencereler açma manasında kullanılmasının bir numaralı öncelik olması gerektiğinin ben bir altını çizmek istiyorum.

Avrupa Birliği 2020 Raporu'na göre maalesef işler parlak değil bizim bakımımızdan, Türkiye bakımından. Türkiye'de, işte, demokratik kurumların fonksiyonlarında ciddi eksiklikler olduğu ve demokratik alanda gerilemenin devam ettiği not edildi ve bu tabii ki çok uzun, kapsamlı bir rapor, o başlıklara burada girecek değiliz ama malum, insan hakları, Kıbrıs'ta yaşananlar, Doğu Akdeniz meselelerinde Türkiye'yi bu gerilimden sorumlu tuttular. Bir birçok başlık, Türkiye'de hak ve hukuk, özgürlükler ve para politikaları vesaire diğer konular tek tek not edildi ama bunlara rağmen olumlu gelişmeler de var esasında Türkiye bakımından. Mayıs ayında Macron'un öncülüğünde Avrupa Siyasi Topluluğu toplandı ve Türkiye'nin de buradaki ülkelere dâhil edilmiş olması, buradan baktığımızda, Avrupa'nın bakışı bakımından Türkiye için aslında hâlâ olumlu bir işaret olarak da algılanabilir ama hepimizin bildiği iç ve dış engeller önümüzde var hâlâ ve bunları aşmaya çalışıyoruz. İşte, bu duraksamaları açabilmek için gerek bölgemizdeki olaylar gerek Türkiye'nin coğrafi konumu aslında bunları Türkiye'ye... Tarihi bir stratejik dönemeçte olduğumuzu vurgulamak istiyorum. Bu manada da yine bu toplantının konusu olan bahse konu fonların, işte, arkadaşlarımızın dile getirdiği soru işaretlerinin giderilerek kullanılması... Tabii ki bu fonlardan memnuniyetimizi, bizim de bunu desteklediğimizi aslında söylemek istiyorum ama bunların giderilmesi gerekiyor. Şimdi, kaynak... Öncelikli olarak, ben bunu değerli Genel Müdürümüzden net duymak istiyorum. Bu kaynakla ilgili, STK'lerle ilgili hibeler yapılırken az önce vurguladığım Avrupa Birliğine girmemizi sağlayacak projeler birinci öncelik alınıyor mu? Yani buna "Evet." ya da "Hayır." şeklinde bir cevap rica edeceğim.

Yine, arkadaşım vurguladı ama benim de altını çizmem lazım; gençlere yönelik, kadınlara yönelik, uyuşturucu mücadelesine yönelik, toplum sağlığına yönelik ana başlıkları önemsiyoruz. Bu tip projeleri öncelikle almak gibi bir şey Bakanlık tarafından tercihte söz konusu mu? Belirlenirken neye göre belirleniyor, kriterler nelerdir? Projenin rantabl olmasına mı bakılıyor, yoksa konusuna göre mi? Bu fonların nereye, ne kadar aktarılacağı kısmı neye göre belirleniyor? Bunu aslında bilmek isterim.

Az önce sivil toplum kuruluşlarıyla iletişimin önemi vurgulandı. Daha önceki IPA projelerinde de bu konunun altı defalarca çizilmiş. Daha önceki zamanlara göre iyileşme olmasını da aslında memnuniyetle karşılıyorz ancak hâlâ birtakım şikâyetlerin olmuş olması bunların da bir an önce giderilmesi konusunu tekrar gündeme getirmiş oluyor. Dolayısıyla ne şekilde yapıldığını az önce vurguladınız ama bu STK'lerin bilgilendirilmeleri acaba daha geniş bir şekilde ele alınabilir mi? İlgili bir hibe projesi olduğunda Bakanlık bütün STK'lerin bundan bilgisi olduğuna dair denetleme yapıyor mu? Bir ortak mesaj sistemi "mail sistemi" dediniz ama mesela proje uzmanı olmayan STK'lere Bakanlık nasıl bir destek veriyor? Belki proje uzmanı olmayanlara proje uzmanı desteği verilebilir mi? Böylelikle bu rantabl olacak projelerin bir kısmının birtakım eksikliklerden kaynaklı olarak geride

kalmamasına acaba önenebilir mi? İşte, kaynakların geri aktarıldığı süreçler oldu, bayağı sıkıntılı süreçler oldu; bunları engellemek bakımından az önce bahsettiğim hususları sizin de önemseyeceğinizi söylediniz ama bizim de önemseyeceğimizin altını çizmem gerekiyor.

Bunun dışında -notlarımız var- evet “11 farklı sektör.” dediniz konuşmanızda, “11 farklı sektörde yapıyoruz.” dediniz. İşte, Türkiye’de özellikle, sağlıkta, eğitimde ve kırsal kalkınmada sosyal politikaları ayrılırken -az önce yine arkadaşlarımız vurguladı- illerin tercihinde bu neye göre, hangi kriterler altında esas alınarak yapılıyor? Projenin rantabl olması ili tercih ederken projeye göre daha önde tutulabilir mi? Ben bunun da altını çizmek istiyorum. Tabii ki Sayıştay raporlarına yansıyan hususları önemsiyoruz. Elbette, her ülkede olabilen ve her yerde karşılaşılabilen durumlar olmakla beraber bunun bu şekilde tabii üstünü kapatıp da geçemeyiz, bunları “Her ülkede vardı.” deyip de kapatamayız. Elbette, Sayıştaya yansımış hususların mümkün olduğu kadar sıfıra indirilecek düzeye gelmesi için devletin ve tabii devletin ilgili kurumlarının bu konudaki önleyici tedbirleri yasal çerçevede muhakkak çok iyi bir şekilde alması gerekiyor. Yoksa, Türkiye’de yolsuzluk endekslerinde veya bunların da beraberinde getirdiği tabii birçok kırımla sefalet endekslerinde Türkiye önde gitmeye devam edecektir. Bütün bunları engelleyemediğimiz vakit... İşte bu toplantının konusu olan Avrupa Birliğine uyum için çaba gösteren bizlerin bu çabalarının da karşılık bulabilmesi için mümkün olduğu kadar global dünyada, herkesin her şeyi görebildiği bir dünyada bunların mümkün olduğu kadar derinlemesine bir şekilde ele alınıp üzerine gidilmesi gerektiğini ben de düşünüyorum.

Tekrar buraya geldiğiniz için ve değerli çalışmalarınız için... Görüyoruz ki çok kapsamlı, oldukça mesai sarf etmeyi gerektiren ve büyük bir sorumluluk alanınız var. Çok mesai yapıyorsunuz, bu mesainiz için de Türkiye’de yaşayan bir birey olarak ayrıca teşekkürlerimi sunmak isterim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Buyurun Bülent Bey.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyorum öncelikle hem yorumlarınız hem de sorularınızla alakalı. Bazıları cevap verebileceğim sorular, onlarla ilgili hemen bilgi arz edeyim sizlere.

Öncelikle, tabii, projeler seçilirken AB önceliklerimize göre mi yapılıyor? Kesinlikle öyle yapılıyor. Çünkü her türlü AB projesi finanse edilirken mutlaka dayandırılması gereken bir öncelik alanı olmak durumunda, bunlar neye göre belirleniyor? Örneğin, Avrupa Birliğinin her yıl hazırladığı, aday ülkeler için dizayn ettiği ülke raporları. Örneğin Türkiye raporunda belirtilen hususları karşılamak amacıyla yapılmış projeler olabiliyor. Sektör stratejilerimiz var “11 farklı sektör.” dedik, her sektör için Türkiye kendi öncelik alanlarını tespit ediyor, AB uyum süreciyle ilgili hangi konulara önem vereceğini belirliyor, bunda Avrupa Birliğiyle beraber hemfikir oluyor, o raporlara, sektör raporlarına dayandırılıyor, kalkınma planlarımıza dayandırılıyor, On Birinci Kalkınma Planı’mızda belirtilen başlıklara karşılık gelen projeler olması isteniyor. Hazırlanan projelerde zaten bunlarla ilgili de sorular var “Bu hazırlanan projenin On Birinci Kalkınma Planı’yla bağlantısı ne?” ya da “AB uyum süreciyle ilgili hangi öncelik alanlarında tanımlanmış sektörel stratejiler veya belgelere karşılık geliyor, onun nesine hangi önceliğine karşılık geliyor?” diye. Dolayısıyla da herhangi bir kurumumuz proje hazırlarken bunu mutlaka AB sürecine dayandırmak zorunda, bunun kaçarı yok, bunu da zaten AB’yle beraber müzakere ediyoruz. Biz, koordinasyon kurumuyuz, ilgili kuruluşların projelerini topluyoruz, bunu bir paket hâline getiriyoruz ve Avrupa Birliğiyle müzakere ediyoruz. Tabii ki Avrupa Birliğinin de bu projeler seçilirken görüşü var yani onların da öncelik verdiği, önem verdiği projeler olabiliyor ama sonuçta bir uzlaşmayla, iki tarafın uzlaşmasıyla bu projeler belli oluyor. Genelde bizim sunduğumuz

projeler hani belli bir müzakereyle de gittiği için çoğunlukla giden paketler kabul oluyor ama bazen de dediğimiz gibi, AB'nin söylemiş olduğu hususlara uygun olarak biz ilgili kuruluşlarımıza dönüp o konuların da projelendirilmesi de söz konusu olabiliyor. Gençler, kadınlar, sosyal kalkınma; bu önemli bir öncelik alanı. 2014-2020 döneminde bir sektördü, 2007-2013 döneminde buna “insan kaynakları” adını vermiştik, 2014-2020 döneminde de “eğitim, istihdam, sosyal politika” adını verdik. Bununla ilgili, ilgili tüm kurumlarımızın katılımıyla -Aile Bakanlığımız, Çalışma Bakanlığımız, Gençlik ve Spor Bakanlığımız, Milli Eğitim Bakanlığımız, ilgili STK'ler ve ilgili kuruluşlar- bir sektörel önceliklendirme belgesi hazırlanıyor, biz buna “operasyonel program” adını veriyoruz ve bu program kapsamında da projeler geçtiğimiz dönemde finanse edildi. Genç istihdamından mesleki eğitime, iş sağlığı güvenliğinden öğretmenlerin dijital becerilerinin güçlendirilmesine; aklınıza gelebilecek çok farklı sosyal alanda projeler ilgili kurullarımız tarafından uygulandı veya uygulaması devam ediyor. O yüzden, önemli bir alan. Aynı zamanda, katıldığımız programlar... Örneğin, Erasmus'un bir ayağı gençlik, dayanışma; bunların içerisinde gençler için önemli destekler var. Kadınlar, her zaman, içinde kadın olan, kadın girişimci olan konular öncelikli, bunlar projelerde artı puanlanan konular.

Sivil toplum örgütleri açısından bakarsak sivil toplum da bir öncelik alanı; aynı çevre gibi, tarım gibi, enerji gibi sivil alan da 2014-2020 döneminde bir öncelik alanıydı. 3,2 milyar euronun içerisinde de yaklaşık 200 milyon euroluk bir kaynak sivil toplum örgütleri için ayrıldı ve bunlar doğrudan hibe programları aracılığıyla sivil örgütlere aktarıldı. Bunu yaparken de şöyle bir yöntem izlemeye gayret gösterdik: Örneğin, yerel STK'leri ulusal STK'lerden ayırdık, onları yarıştırmadık çünkü söylediğiniz gibi yerel STK'lerin kapasitesi bir ulusal STK'yle aynı olmuyor, onlar için ayrı bir program dizayn ettik. Hatta Avrupa Komisyonu'yla beraber “Sivil Düşün” adlı bir programla daha da böyle bir sayfalık bir dokümanla fon alabilecekleri bir model dizayn ettik yani illa kapsamlı projeler hazırlamak zorunda kalmadılar. Ulusal STK'ler için ayrı bir program dizayn ettik. Hatta “Ağlar ve Networkler” adı altında bir program dizayn ettik. Amacımız dikeyde ya da yatayda çalışan STK'lerin birlikte çalışmasını desteklemektir. Örneğin, kadın hakları çalışan STK'ler güçlerini birleştirsinler, bir ağ kursunlar -o bir dikey ağ oluyor- biz ona destek verelim veya örneğin, iklim, çevre, tarım, enerji, enerji verimliliği gibi farklı konularda çalışan STK'ler de aynı kulvarda birleşip bir ağ oluştursunlar dedik, bunlara da fon sağladık. Yani, baktığımız zaman, olabildiğince sivil örgütlere ulaşmaya gayret gösterdik. Bunlar için uzman desteği -dediğimiz gibi- bazı küçük küçük destekler de sağladık. Her hibe programı öncesinde mutlaka belli illerimizde ya da on-line olarak bilgilendirme toplantıları dizayn ettik ki birçok STK bundan yararlanabilsin. Ama dağılıma baktığımızda, tabii, sivil hayatın daha güçlü olduğu kentler daha öne çıkıyor; biraz daha Marmara Bölgesi, Ege Bölgesi, Akdeniz Bölgesi, İç Anadolu ve Karadeniz'in belli alanlarında sivil örgütlerin bu süreçte daha aktif olduğunu görüyoruz ama Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde biraz da katılım anlamında, fondan yararlanma anlamında problemler olabiliyor ama bunlar için de farklı dizaynlar yapmaya gayret gösterdik. Örneğin, GAP İdaresi gibi veya oralarındaki bölge kuruluşlarıyla, kalkınma ajanslarıyla... Örneğin, Serhat Kalkınma Ajansı'yla ya da Karacadağ Kalkınma Ajansı'yla projeler yürüterek buralarda çalışmalar olmasını istedik. Örneğin, Mardin'i de kapsayan, işte, o bölgeleri de kapsayan bir alanda genç girişimciliğiyle ilgili yürüyen, kalkınma ajansı ile yürüyen bir başka proje de var. Dolayısıyla bölgesel projeleri de o bölgelere ulaştırmaya gayret gösterdik.

Projeler seçilirken, bu projelerin IPARD projeleri haricinde... Yani, IPARD projeleri bir girişimcilik projesi olduğu için rantabilitesine bakılıyor, bir fizibilite isteniyor, bir iş planı isteniyor, o değerlendiriliyor ama devlet kuruluşlarının ya da sivil örgütlerin, odaların, üniversitelerin projesi sürdürülürken rantabilite daha çok ikinci alanda; ilk etapta sosyal etki, önce AB süreci, önceliklerimiz, ülke önceliklerimiz, kalkınma önceliklerimiz, bunun yaratacağı sosyal etki ve sürdürülebilirlik yani “Bu

proje nasıl devam edebilecek?” o da bir değerlendirmede etken. Dolayısıyla kamu tüzel kişiliği olan ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda rantabilite biraz daha ikinci planda ama girişimci projelerinde elbette iş planları ile rantabilite öne çıkıyor, onun da önemli bir puanlama alanı olduğunu söyleyebilirim.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Selva Çam, buyurun.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de öncelikle vermiş olduğu bilgilerden dolayı Genel Müdürümüze ve ekibine çok teşekkür ediyorum. Hakikaten, çok geniş bir konuyu böyle hap şeklinde bize sundunuz ve sorularla da açtıkça daha ne kadar derin bir konu olduğunu da bir kez daha anlamış olduk.

Ben de birkaç soruma cevap buldum açıkçası Sibel Hanım’ın sorularıyla ve Aylin Hanım’ın sorularıyla. Özellikle işleyiş ve bilgilendirme konusunda üzerinize çok büyük bir görev düştüğünü düşünüyorum ve burada ciddi yönlendirmeler yaptığınızı da açıkçası anlamış olduk az önceki soruya cevabınızda. Ben dönen fonlarda, sonuçta belli bir miktar fon hakkımız var belki, bunların dönmemesi için sizin çağrı yaptığınızı, “Gelin.” dediğiniz veya dönen projelerde yönlendirme yapıp tekrar projeyi kazandırdığınızı oluyor mu? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de tabii, pandemi döneminde dünya durgunluk yaşadı, aynı şekilde bu projelendirme konusunda süreç nasıl nasıl işledi? Yarım kalan projeler daha sonra tamamlanabildi mi veya pandemiye rağmen süreci işletti mi AB? Onu da öğrenmek isterim.

Bir de tabii, biliyoruz ki ülkemizde pek çok, bu göçmen konusunda verilmiş olan destekler vardı ama bunların tamamını Türkiye alamadı. Yani belli noktalarda AB vadettiklerini yapamamış oldu ve önümüzdeki süreçte de açıkçası mali birtakım krizlerin olabileceği, kendi içlerinde de iç mekanizmalarında sıkıntılar yaşayabilecekleri öngörülüyor, şu anda görebiliyoruz. Bu çerçeveye anlaşmanın gereğini yapabilecekler mi yoksa sadece işte “Şu kadar verilecek.” deyip bir çerçeve çizilecek ama belli bahanelerle o projelere destek olunacak mı olunamayacak mı, süreç nasıl işler? Bu konuda sizin de fikirlerinizi öğrenmek isterim.

Tabii, en son KPK toplantısında da bütün üyelerin bu verilen fonlardaki azalmaya vurgu yapmasının bir getirisi olacaktır diye düşünüyorum, tüm arkadaşlarımız o konuda da altını çizmişti. Bunun da bir şeyi oldu mu, dönüşü oldu mu, sizde bir bilgi varsa onu da öğrenmek isterim.

Bir de tabii, biraz önce istismar noktasında bazı vurgular yapıldı, her konuda olduğu gibi burada da bu süreci istismar edenler çıkabiliyordur. Sizde bir veri var mı, bu projelerden münferit bir iki örnek midir bu yoksa yüzdeye tekabül eden çok çok düşük bir rakam mıdır? Kafa karışıklığımı da engellemek açısından bunun da cevabı varsa memnun olurum.

Tekrar teşekkür ediyorum katkılarınızdan dolayı.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, öncelikle çok teşekkür ederim sorularınız için.

Öncelikle işleyiş, bilgilendirme, haklısınız yani bu, ne kadar çok yapılsa o kadar faydalı olacak bir süreç. Yüzde yüz sizlere katılıyoruz, bunu da çağımızın imkânları olan işte on-line süreçler veya video üzerinden anlatımlar... Örneğin, biraz önce ifade etmeyi unuttum, önümüzdeki aylarda YouTube üzerinden “Bir AB projesi nasıl hazırlanır? Hangi konularda destek alınabilir?” diye kısa çekimlerle yaptığımız eğitim programlarını uygulamaya başlayacağız. Yani bu, belki de başka bir yere gitmeden ilk etapta hap olarak insanların bilgi alabileceği bir şey olacak, belki oradan dinleyip bizlere daha

sağlıklı sorular sorup daha ilerleyebilecekler. Bu tarz enstrümanlar ve araçları çok ciddi anlamda kullanmaya başlıyoruz, hatta bunun adına da bir akademi dedik “IPAdemi” dedik “IPA” ve “akademi”yi birleştirerek bir ifade koyduk, üzerinde de yoğun çalışıyoruz.

Dönem fonlar, Sayın Vekilim şöyle: Aslında fonların dönmesi gibi bir durum tam olarak söz konusu olmuyor çünkü biz kaynağı ihale edip uygulama çerçevesinde AB’den tahsisat istiyoruz ve hayata geçiriyoruz. Ama tabii dönmeye, buna şöyle de diyebiliriz: Örneğin Avrupa Birliği bize 2021’de varsayalım 208,5 milyon euro kaynak verecek, biz bunu, projelerin bir kısmını hayata geçiremezsek alamamış olacağız yani dolayısıyla kullanamamış oluyoruz aslında, bize tahsis edilen edilmemiş oluyor, öyle diyelim. Ama biz burada şöyle çalışıyoruz, hatta dün sabah bununla ilgili Avrupa Komisyonu ile toplantımız vardı: Herhangi bir proje riske girdiğinde, o ilgili kurumlarla hemen oturuyoruz ve o kaynağı eğer kullanamayacak gibi bir durum söz konusu olursa başka hangi projelere kaydırılabilir veya birlik programları katkımıza aktarılabilir mi? Örneğin Erasmus’a kaydırabilir miyiz, biraz daha Erasmus katkımızı artırabilmek için ya da Horizon Programına katkı olarak artırabilir miyiz çünkü oradaki bir kaydırma bizim oradan daha fazla faydalanmamıza vesile oluyor. O yüzden de bunu çok sıkı şekilde takip ediyoruz. Şunu size söyleyebilirim: Örneğin, 2016 yılında Türkiye’ye tahsis edilmiş olan rakamı biz yüzde 99,2 oranında bir kaynağa bağladık. Yani bu, bir aday ülkenin kırdığı rekordu, öyle söyleyeyim, herhangi bir aday ülkenin ulaştığı en yüksek rakamdı 2016 yılı tahsisatı açısından ama tabii, kayıplar olmuyor mu? Oluyor. Şimdi, bazen bazı projeleri kurumumuz yapmak istemeyebiliyor ve bu son dakikaya kalabiliyor ya da bazı ihaleler... Örneğin, siz 5 milyon euroluk bir mal almak istiyorsunuz -tabii, açık ihale ve rekabetçi bir ihale oluyor- firma teklif veriyor 4 milyon euro, 1 milyon eurosu kalıyor ve bu son dakika bir ihale olursa o 1 milyon euroyu artık kullanma şansımız bazen olamayabiliyor. Yani bu tarz, ihalelerden kaynaklanan kayıplar bu işin doğası gereği olabiliyor ama bunlar çok küçük rakamlar. Biz şunu söyleyebiliriz: Ülkemize her yıl tahsis edilen kaynağı biz ortalamada yüzde 90 oranında projelendirip harcıyoruz baktığımız zaman. Bu geri kalan kayıplar da ya iptal edilen projelerde ya da ihalelerden kaynaklanan tasarruflarda oluyor; bu da çok önemli bir rakam, iyi bir rakam kaynakları kullanma açısından değerlendirdiğimizde.

Pandemi tabii ki projeleri çok zorladı. AB projeleri belli kurallar zinciri içerisinde belli dönemlerde uygulanmak zorunda ama AB’nin de hakkını vermek lazım, sadece bizim değil diğer aday ülkelerin de tüm esneklik taleplerine olumlu cevap verdi. Yani bazen, bizim “AB buna nasıl onay verdi?” dediğimiz taleplerimiz bile oldu, o konuda da gerçekten gerekli iş birliğini sağladılar bize. Mesela, projeleri hayata geçiririz ama sahaya gidemiyoruz; kaynaklar alınmış, transfer edilemiyor; yurt dışına çalışma ziyareti yapılabilecek, yapılamıyor ama bunlar belli bir proje zaman dilimi içinde olmak zorunda, o projeleri öteledik, zaman verdik; oradaki kaynağı başka bir alana kaydırmak suretiyle kaynağı kullandık gibi esneklikleri -sağ olsunlar- sağladılar. Bu anlamda da en az hasarla atlattığımızı söyleyebiliriz pandemi sürecini, hatta hâlâ bu esnekliklerden de kısmen yararlanıyoruz, bu da bizim için önemli.

Tabii, bugünkü sunum, bizim adaylık statümüzden kaynaklanan haklarımızla alakalı bir sunumdu yani aday ülke olarak yararlandığımız kaynaklarla alakalıydı. Göçmenler için sağlanan kaynaklar bambaşka, o kaynaklar, daha önce Cumhurbaşkanı Yardımcımızın koordinasyonunda, şimdi Göç İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda yürüten fonlar. Eski adıyla “FRIT” yeni adıyla “mülteci desteği” olarak ifade edilen kaynaklar. Burada, bize 3 milyar artı bir 3 milyarlık kaynak söz konusuydu yeni dönemde de bir 3 milyar taahhüdü söz konusu. Bunlarla ilgili en sağlıklı bilgiyi ilgili kurumlarımızdan alabileceğiniz bir statüde, bizim bir şey söylememiz bilgi eksikliği nedeniyle yanlış olabilir veya gerçekçi olmayabilir.

Sizlerin desteği bizim için çok önemli çünkü Türkiye'ye yapılan kesintilerin arkasında Parlatentonun baskısı çok fazla. Dolayısıyla KPK gibi veya sizin muadil parlamenterlerle yaptığınız her platform ve burada bu kaynakların kesilmemesiyle ilgili veya azaltılmamasıyla ilgili yaptığınız her eleştiri, her talep bizim için çok değerli, ülkemiz için çok değerli. Henüz bir yansıması yok, fiili olarak bize yansıması yok ama süreçler de yeni başladı biliyorsunuz yani sizler de görüşmeye yeni başladınız, bunu istisnasız her ortamda dile getirmek çok kıymetli olacaktır. Hatta belki sizler buralara giderken bazı somut bilgileri, bilgi notlarını veya örnekleri sizlere verebilirsek konuşurken de daha ikna edici veya daha çarpıcı olabilir diye düşünüyoruz açıkçası. O yüzden, belki bir sonraki toplantınızda bu konuyla ilgili özel bilgileri sizlere aktarabiliriz, bu da bizim için çok değerli olur her açıdan.

Suistimallerle ilgili de açıkçası söyleyebileceğim net bir rakam yok ama bunların çok az olduğunu söyleyebiliriz çünkü AB projeleri çok ciddi bir denetim süreci olan, bu denetlemelerin hem ilgili kurumlar, ilgili kurumlar haricinde oluşturulmuş -işte, hazinenin altındaki hazine kontrolörleri- zaman zaman bizim veya AB tarafından görevlendirilmiş bağımsız denetçilerin de yaptığı denetimlerle yürüttüğü için, projelerin en başında bütün hibe alan veya kaynağı yürüten kurumlara da bunlar en başında anlatıldığı için ve bu konuda da bir bilgi birikimi de kaynağı kullananlarda oluştuğu için yani "Aman, bu AB projesi, başımıza bir iş gelir." diye bir tedirginlik de yaratıldığından dolayı suistimallerin oranının çok düşük olduğunu söyleyebilirim ama net bir rakam vermem de ne yazık ki mümkün değil çünkü öyle bir rakam elimde yok.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Arzu Erdem, buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Kıymetli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları, uzman arkadaşlarımız; Sayın Genel Müdürümüz başta olmaz üzere, tüm arkadaşlarımıza, bürokratlarımıza öncelikle teşekkür etmek istiyorum.

IPA I,II ve III fonlarıyla alakalı, tabii, biliyoruz ki aslında dönemin gerekliliği neyse o alanlarda, tematik öncelikler de göz önünde bulundurulmak suretiyle, bir çerçeve belirleniyor. Yani örnek vereyim: IPA II fonlarında bölgesel ve kırsal kalkınmayla ilgili daha fazla müracaat yapılması, aslında dünyanın da önemsendiği hususun bu olduğunu bildiğimiz için, o dönemde yapılan müracaatlar ve desteklenen fonların bunlar olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, -ben şeye de inanıyorum, sizin söylediğiniz gibi biliyorum da- hem tahsis sürecinde hem devamında denetleme sürecinde çok ciddi yaptırımların olduğu ve bir projenin kabulünün de çok kolay olmadığını biliyorum.

Tabii, siyasi saik her zaman devreye giriyor. Örneğin; Avrupa Birliği Gümrük Anlaşması'nın güncellenmesinde olduğu gibi, burada da olabiliyor. Nitekim, darbe girişimi senesine denk gelen IPA II fonlarında yapılmış olan kesintinin tamamıyla siyasi saik kaynaklı olduğunun da altını çizmek isterim.

Tabii, dünya nereye gidiyor? Kısaca ona bakacak olursak: Tabii, baş döndürücü bir hızla ilerliyor, bu ilerleme içerisinde ucuz enerji meselesi hepimizin gündeminde -tüm ülkelerin meselesi- işte, robotların derin düşünmesine kadar çalışmalar yapılıyor yani dijitalleşmeyle ilgili çok ciddi anlamda adımlar atılacak. İşte, kuantum bilgisayarları... Bir taraftan da önlemler alınmazsa, nüfus artışı bu şekilde devam ederse 2030'lu yıllarda öngörülen olası bir kaynak krizi ve kıtlık senaryoları da var, hepimizin yine takip ettiği.

Şimdi, Avrupa Birliği uyum süreci çok uzun bir döneme denk geliyor. Tabii, bundan sonrası için de önümüzdeki yedi seneyi kapsayacak olan IPA III fonlarıyla alakalı, özellikle ekonomik kalkınma, yeşil dönüşüm, dijitalleşmeyle ilgili projelerin geleceği belli, olması da gerekir bunun. Hem ülkemizin

“Güçlü Türkiye” hedefine ulaşmak için, küresel güç olması için de gerekli olanlar bunlar. Bu açıdan da umarım ki bu dönem, siyasi saikten uzak... Yani Avrupa’da inşallah şunu okuyabilir: Evet, Türkiye olmadan, aslında dünyada çok büyük bir eksiklikleri olur ve bize bu anlamda da birlik olmanın, onlarla birlikte olmanın sadece bizim açımızdan değil onlar için de gerekli olduğunu umarım anlarlar.

Diğer konular işte, politik hususlar, sosyal konular falan bunlar, aslında kesinti yapılmak istendiğinde öne çıkarılıp bunlar üzerinden birtakım yorumlamalar yapılıyor. Tabii, reform alanlarıyla ilgili umarım ki IPA III fonları hayırlara vesile olur hem devletimize hem milletimize hem ülkenin kalkınmasına.

Burada benim de altını çizmek istediğim, zaten soruların tamamına şu ana kadar cevap bulduk aslında, sadece farkındalık ve bilgilendirmeyle alakalı çünkü alanlar yani çerçevesi çizilen öncelik temaları yani tematik değerlendirmeler yapıldığında -ekonomik kalkınmayı hariç tutacak olursak- yeşil dönüşüm, dijitalleşme alanlarında ne yazık ki henüz çok daha kısıtlı projeler var. Bunlarla alakalı belki de sadece farkındalık değil yönlendirici olması açısından yani “Bu fonlar var.” değil sadece ama “Bu kapsamda da çalışmalar yapılabilir.” diye sivil toplum kuruluşları, kurum, kuruluşlar bilgilendirilirse, bunlarla ilgili toplantılar yapılırsa Bakanlığımızca ve sizler tarafından çok faydalı olacaktır ve teşvik edici olmak lazım bunlara. Önemli bir fon geliyor, bunu bunlara etkin olarak kullanmakta fayda var.

Ben, tekrar her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum, çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Çok teşekkürler Arzu Hanım.

Sayın Ünal Çeviköz...

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdür, size ve değerli çalışma arkadaşlarınıza teşekkür ederim.

Benim bazı sorularım vardı, bunlar değişik şekillerde soruldu, siz de değişik şekillerde cevap verdiniz ama ben yine de kendi formülasyonumla tekrar bile olsa dile getirmek isterim.

Bir kere, 2021-2027 arasında 7 ülkeye -söylediğiniz gibi- fon ayrılıyor ve bu 7 ülke 14,2 milyar avrodan yararlanacak. Şimdi, 7 ülkenin 1 tanesi Türkiye, diğer 6’sından büyük.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Ankara, birçoğundan büyük.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Evet. Dolayısıyla, bu oransal dağılım ne şekilde oluyor, bunu merak ediyorum. Yani ülkenin büyüklüğüne göre mi pay dağıtılıyor yoksa başka bir kıstas mı var? Bu şeye baktığımızda herhâlde bunların içinde en fazla oranı Türkiye’nin alması beklenir.

İkinci olarak soracağım soru: “2014’ten beri Türkiye’ye ayrılan fonlarda yüzde 70’lik bir azalma söz konusu.” dediniz. Şimdi, bu azalmanın bu yedi yıllık dönemde de siyasi saiklerden olduğu zaten hep söylendi, o siyasi saikler de değişmediğine göre böyle bir azalma bekliyor musunuz ve böyle bir azalma olursa Türkiye’den daha fazla pay alacak bir ülke ve bizim önümüze çıkacak bir ülke olabilecek mi? Yani bizden giden başkasına mı yarıyor?

Üçüncü sorum: Bu 2021-2027 dönemi için yapılan bütçe, 2022 yılında 24 Şubat’ta başlayan Rusya-Ukrayna krizinden önce hazırlanmış bir bütçe. Dolayısıyla, bu kriz bir şekilde... Avrupa Birliği çünkü birçok politikasını ve birçok projesini 24 Şubat sonrasında revize etmeye başladı. Acaba bu bütçenin tekrardan gözden geçirilmesi söz konusu olabilir mi?

Bir de hani henüz böyle bir şey gerçekleşmedi, ben pek gerçekleşeceğini de zannetmiyorum ama Moldova, Ukrayna ve Gürcistan'ın örneğin bir aday ülke olarak kabul edilmesi hâlinde bu bütçe onların dâhil edilmesiyle mevcut miktar üzerinden mi paylaşılmaya devam edecek yoksa acaba yeni bir revizyona ve yeni bir bütçe artırımına mı gidilecek? Bu tabii biraz hipotetik bir soru ama bu konuyla ilgili olarak da sizin muhtemelen bir düşünceniz vardır diye düşünüyorum.

Dördüncü olarak soracağım şey: Daha evvelki IPA dönemlerinde fonlamaların hep sektörel bazda olduğunu söylediniz, sektörleri de dile getirdiniz ama acaba elinizde oransal olarak hangi sektörlerde biz daha çok yararlanmışız bunun bir dökümü var mı? Örneğin, en çok inşaat sektöründe mi yararlanmışız, en çok tarımda mı yararlanmışız, en çok hizmet sektöründe mi yararlanmışız? Böyle bir oransal dağılımı da açıkçası bilmek bize yardımcı olur diye düşündüm.

Beşinci sorum: Bu yeni dönemde 5 tane çerçeve alanın belirlendiğini ve artık sektörel bazda değil, bu çerçeve alanlar üzerinden projelendirme ve fonlama yapılacağını söylediniz. Bunu söylerken de en çok üçüncü çerçevede yani yeşil gündem ve sürdürülebilir bağlantısallık alanında kaynak kullanacağımızı söylediniz. Bu aslında elbette önemli, Avrupa Birliğinin önemli bir gündem maddesi çünkü Türkiye açısından da tabii yeşil gündem ve sürdürülebilir bağlantısallık önem arz ediyor ancak burada şöyle bir sorun var: “En çok bu alanda kaynak kullanacağız.” derken siz bir yandan da aynı zamanda koordinasyon makamı olduğunuzu söylediniz. Şimdi, açıkçası ben şunu bilmek istiyorum: Kurumlarımızla bu koordinasyonu yaparken -yönlendirmeden daha evvel bahsedildi ama- örneğin, bakanlıklarla toplantı yaparken, her bakanlığın tabii kendi içinde bir AB departmanı veya bir genel müdürlüğü var, onlar da elbette projeleri yaparken kendilerine göre AB'nin ülke raporlarına bakıp ona göre birtakım belirlemeler yapıyorlar ama siz yönlendirme yapıyor musunuz? Örneğin, “Yönlendirme yapmıyor musunuz?” diye sorarken şunu kastediyorum: Size bakanlıklarla yaptığınız toplantıda acaba böyle bir hak veriliyor mu? Çünkü siz bakanlık değilsiniz, başkanlıksınız, diğerleri bakanlık olduklarını düşünerek kendilerini sizden daha üstün görebilirler. Sizin herhangi bir bakanlıktan gelen bir proje teklifini “O projeyi acaba almasak ya da bunun yerine başka bir şey geliştireniz.” deme imkânınız var mı ve böyle bir reddetme imkânınız olabiliyor mu? Bu önemli çünkü “Koordinasyon makamıyız.” diyerek kendinizi pek de küçümsemeyiniz. Aslında bütün o bakanlıkların hepsinden daha önemli bir konumunuz olması gerekir. Yani şahsi düşünceme göre sizin aslında bir bakanlık olmanız gerekirdi ama maalesef sistemimizde bu değişti. Onu da sormak istiyorum.

Altıncı sorum: Yerel yönetimlerden proje alıyor musunuz? Çünkü illerden hep bahsettiniz. Yerel yönetimlerden aldığınız projeler acaba o yerel yönetimlerin projelerine değinen bakanlıkların onayından mı geçiyor yoksa doğrudan bire bir siz yerel yönetimlerle bu şekilde bir çalışma imkânına sahip misiniz? Bu da fevkalade önemli çünkü bazen yerel yönetimler, bakanlıkların düşünemediği ve yerel konularla ilgili -mesela atıklardan bahsettiniz- çok önemli projeler geliştirebiliyorlar, buradaki durumu da açıkçası bilmek isterim.

Bir de Birlik programlarına katılım bedelinden söz ettiniz -bu Birlik programlarının hepsini de sıraladınız- bunların katılım bedelleri her bir başlık için aynı oranda mıdır, yoksa hepsinde değişik midir? Siz bu katılım bedellerini de projelendirme yaparken “O Birlik programında bunun katılım oranı yüksektir acaba onun yerine başka bir şey mi tercih edelim” diye bir öncelendirme yapıyor musunuz? Yani bir kâr zarar hesabı yaptığınızı söylediniz “Yüzde 40'ını en azından geri alıyoruz.” dediniz; bunun için de böyle bir denetleme ya da böyle bir söz sahibi olma imkânınız var mı?

Benim sormak istediğim sorular bunlardı. Siz, aslında, belki de değişik şekilde cevap verdiniz ama ben biraz daha Kartezyen bir cevaplandırma beklediğimi söylüyorum.

Çok teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, Sayın Büyükelçi; çok teşekkür ediyorum sorular için de hani bazıları cevaplandı ama farklı şekilde de cevaplanabilme imkânı olan da sorular.

Öncelikle ülkeler arası, aday ülkeler arası dağılım nasıl yapılıyor? Şimdi, tabii IPA; IPA I, IPA II dönemlerinde ve ondan önceki dönemde de ülkelere tahsisat yapılıyordu. Avrupa Komisyonu ülkelerin tabii, büyüklüğü, adaylık durumunun AB'ye yakınlığı yani çok fasıl açıtsa ve AB'ye yakınsa daha çok fon düşünüyor onun için ya da o ülkeyle ilgili herhangi özel bir durum söz konusuysa bunları, tabii ki gözeterek bir dağılım yapıyordu. Ama tabii ki Sayın Başkan da sayın vekiller de ifade ettiler yani -siz de söylediniz- Türkiye'ye baktığımız zaman bu ülkelerin hepsini topladığımız zaman bir İstanbul etmiyor yani toplamında bir kentimiz etmiyor. Dağılıma da baktığımız zaman belli bir hakkaniyet ölçüsünde bugüne kadar yapıldı mı? Yapılmaya çalışıldı, diyelim. Biz IPA II döneminde, geçen dönemki kaynakların -12 milyar euroluk bir bütçe vardı aşağıya yukarı, herhâlde 10 küsur milyar euroluk bir bütçe vardı- yüzde 48'ini ülke olarak biz almışız; hem IPA I hem IPA II döneminde yani neredeyse yarısı Türkiye'ye tahsis edilmiş durumda ama bizim ülkemizin büyüklüğünü düşündüğümüzde... Şöyle örnek verelim: Örneğin, Polonya 2004 yılında AB'ye üye olmadan yılda almış olduğu bütçe 1 milyar euroydı. 40 milyonluk bir ülkeden bahsediyoruz, biz 80 milyon nüfusu olan bir ülkedeyiz dolayısıyla bizim aldığımız rakam ne yazık ki hakkaniyetli değil, bu bir gerçek eski dönemlerle kıyasladığımızda. Ama diğer aday ülkelerden bugüne kadar daha yüksek miktarda fon aldık. Örneğin, biz 3,2 milyar euro alırken geçen dönem; 1,5 milyar euroluk bir kaynakla bize en yakın Sırbistan almış ki nüfus oranına baktığımız zaman orada, onların, bizim önümüze geçtiğini düşünüyoruz. Kişi başı tahsisatta da diğer ülkelerle kıyasladığımızda bizim geri kaldığımızı düşünüyoruz dolayısıyla aldığımız rakam büyük gibi gözükmekle beraber hakkaniyet ölçüsünde değil; bu bir gerçek. Bundan önceki aday ülkelerle kıyasladığımız zaman da durum ne yazık ki böyle.

Şimdi, bu dönemde bir dağılım olmayacak Sayın Vekilim yani ülke tahsisatı yapmayacaklar; o yüzden, şu anda, biz Türkiye'ye bu yedi yıllık dönemde nasıl bir rakam verileceğini bilmiyoruz ama şu sinyali alıyoruz: Yani 2021'de başladığımızda 208, 2022'de bu rakam 221 oldu, birazcık bir artış var. Biz, şimdi, 250 milyonluk bir kaynak sunduk ama bakalım ne çıkacak? Hani öyle gelirse bu ufak artışlarla devam edecek ama baktığımız zaman eğer bu ivmeyle gidersek bizim 1,5-2 milyar euroluk bir kaynağı ancak alabileceğimiz gözüküyor. Ama tabii, öyle olağanüstü şeyler oluyor ki işte Ukrayna-Rusya krizi bunun en güzel örneklerinden bir tanesi ve bunun yansımaları olacak mı? Kesin olacak yani bunu göreceğiz; şu anda AB bir şey söylemiyor ama bu biraz orta ve uzun vadede olur diye bekliyoruz çünkü şöyle bir durum var: Avrupa Birliği bütçelemelerini yapıyor, kaynağı ayırıyor ve o kaynaktan artık kesinti sizden -siyasi durumlar söz konusu olmazsa- projelendirilmiş şeylerden geri gitmiyor yani bizim 2021'deki 208,5 milyon euromuzla 2022'deki 221 milyon euromuzdan kesinti yapmalarını mümkün görmüyoruz şu an yani biz bu anlaşmayı imzaladıktan sonra da hemen projeleri hayata geçirerek bu kaynakları kullanacağız. Ama tabii ki mesela şu anda bize henüz 2023 programlamasıyla dönüş yapmadılar; eylülde döneceklerdi, ekime kaldı; kasımdı, şimdi kasım sonunu bekliyoruz dönecekler diye. Acaba bu gecikme, bu Ukrayna-Rusya krizinden kaynaklanan hesaplamalar ve bunun bütçeye yansımalarından mı oluyor, çok renk vermiyorlar ama açıkçası bunun bir yansıması olacağını bekliyoruz çünkü AB buralara çok ciddi yatırım yapıyor, kaynaklar ayırıyor, bir de enerji de girdi şimdi işin içine dolayısıyla da bunun bu 14,2 milyarı etkileyebileceği gözüküyor ama bizde söylenen net bir bilgi yok, tamamen tahmini olarak düşünüyoruz.

Moldova, Ukrayna, Gürcistan konusu; tabii, bu ülkelere eğer bir adaylık statüsü resmî olarak tanımlanıp bu ülkeler aday ülke fonları içerisine alındığı takdirde -bu bütçe mi olur, ek bütçe mi koyarlar hani bu konuda AB'nin bize söylediği net bir bilgi yok ama baktığımızda Moldova, Ukrayna, Gürcistan şu anda başka bir kaynaktan fon alıyorlar, komşuluk adını verdiğimiz bir kaynak, orada onlara tahsis edilmiş bir bütçe var. O tahsisat mutlaka aday ülke fonlarına kaydırılacaktır ama komşulukta verilen bütçe oranı ile adaylıkta verilen bütçe oranı daha farklı oluyor yani adaylıkta daha yüksek bir fon alabiliyorsunuz dolayısıyla buraya bir ek kaynak koyarlar mı veya mevcut kaynaktan mı ilerlerler ne yazık ki hani net bir cevabı yok. Bununla da ilgili Komisyonun bir çalışma yaptığını tahmin etmiyoruz açıkçası, bize de ulaşmış bir bilgi yok baktığımızda.

Sektörel dağılım yani IPA II kaynakları özelinde size söyleyecek olursam -arkadaşlarım da yansıtabilirler, ekranda da yer alıyor- önce 4,4 sonra 3,2'ye düşen kaynaklar bize tahsis edildiğinde biz onun yedi yıllık dönemde dağılımını da AB'yle beraber yapıyoruz yani hangi başlık altında, hangi sektör altında, ne kadarlık bir kaynak kullanacağını bir açıdan baktığımızda ifade ediyoruz. Burada 2'nci sütuna, "bütçe" sütununa sizin dikkatinizi çekebilirim: Bize ayrılan kaynak 3,2; bunun örneğin "enerji" başlığı 60 milyon yani 3,2 içinde 60 milyonmuş ya da "yargı"da 64 milyon euroluk bir tahsisat söz konusu olmuş. Örneğin "enerji"de herhangi bir kesinti yok, yargıda iptal edilen projeler var; biz o kaynakları başka alanlara, sınır yönetimine ya da başka alanlara kaydırdık misal. Geçen dönemki kaynakların ağırlıklı olarak biz daha çok "kalkınma" başlıkları altında olduğunu görüyoruz. Örneğin "ulaştırma"ya 350 milyon, "çevre"ye 335 milyon, "rekabetçilik"e 238 milyon, "eğitim, istihdam, sosyal politikalar"a -ki burada kadınlar, çocuklar, gençler; bunlarla ilgili yapılan projeler ağırlıklı- 275 milyon ayrıldığını görüyoruz, IPARD bütçesinin de 601 milyon olduğunu bu anlamda söyleyebiliriz. Yani sektörel dağılım da elbette geçen dönemlerde yapılıyor. Şu anda hani bir ülke tahsisatı olmadığı için yeni IPA III'te henüz bir sektörel dağılım yapamadık ama AB'yle müzakere ederken şu bir gerçek: Şu anda AB'nin 2 temel konusu var, projelerin bunun üzerine olmasını arzu ediyorlar: Her alanda dijitalleşme ve yeşil dönüşüm dolayısıyla da ağırlıklı tahsisatın bu alanlarda olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim, 2022 yılındaki paketimizin yüzde 60'ı yeşil dönüşüm; ama tarımda ama çevrede ama ulaştırmada ama enerjide; baktığımız zaman, ağırlıklı olarak kaynakların orada olduğunu söyleyebiliriz.

Biz, evet, bir koordinasyon kurumuyuz, haklısınız. O konuda belki bir noktayı vurgulamakta fayda var: Bu Çerçeve Anlaşma'da da maddelerden bir tanesinde bizim kurumumuza Ulusal IPA Koordinatörü statüsü verilmiş yani NIPAC adı altında bir statümüz var. Bu bize diğer kurumların karşısında söz söyleme yetkisi veriyor. 2 tane temel kurum var mali iş birliği sürecinde: Bir tanesi Ulusal IPA Koordinatörü, biri Ulusal Finansal Koordinatör. Yani Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığının iki temel rolü var. Bu iki kurumun diğer kurumların üstünde hiyerarşik bir durumu var dolayısıyla sizin söylediğiniz gibi Sayın Vekilim, biz bir programlama sürecinde kurumlarımızı yönlendiriyoruz, bunu kesinlikle yapıyoruz çünkü kurumlarımız bize her konuda proje sunabiliyorlar yani ihtiyacı bitmiyor biliyorsunuz; bakanlıkların her konuda desteğe ihtiyacı var ve çok farklı alanlarda da AB sürecimiz açısından daha az öncelikli alanlarda da proje fikirleri gelebiliyor ve biz bunların reddedileceğini bildiğimizden dolayı ve neyin daha öncelikli olduğunu AB'yle de müzakere ettiğimizden dolayı kurumlarımızı elbette yönlendiriyoruz, projelerini sunarken bu anlamda çalışıyoruz daha proje sunum aşamasında. Projeler sunulduktan sonra da dosya AB'ye gitmeden biz kendi içimizde, kendi sektör uzmanlarımızla birlikte projeleri önceliklendiriyoruz. Örneğin, iklim alanında gelmiş projeler, tarım alanında gelmiş projeler, enerji alanında gelmiş projeler; hangisi daha öncelikli, hangisi daha orta öncelikli, hangisi daha az öncelikli ve bunu kuruma dönüyoruz, ilgili bakanlığa diyoruz ki: Bakın, siz bize projelerinizi sundunuz ama bize göre bunların önceliklendirme sırası böyle, siz de bir önceliklendirme sırası yapın, gelin hemfikir olalım, bunu AB'ye öyle sunalım.

Böylece en öncelikli projelerimizi AB'ye sunmuş olalım. Dolayısıyla da onlarla da hemfikir olduğumuz ve önceliklendirmede daha üstte olan projeleri AB'ye sunuyoruz ama orta önceliklileri de sunuyoruz, az önceliklileri vermiyoruz çünkü onların artık olamayacağını biliyoruz. O yüzden de bu tarz bir yönlendirmemiz ve hiyerarşik duruşumuz oluyor kurumlarımızla alakalı.

Yerel yönetimler: Yerel yönetimlerimizin 2 farklı fondan yararlanma imkânı oluyor. Biri, bakanlıklarımız aracılığıyla yapmış olduğu projeler. Örneğin, atık su arıtma, katı atık arıtma, kanalizasyon altyapısıyla ilgili bugüne kadar finanse edilmiş projeleri yerel yönetimlerimiz Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımıza sunmak zorunda. Onlar bir paket oluşturarak bunu Avrupa Birliğine sunuyorlar ve AB'yle müzakere ediyorlar. Ya da Ulaştırma Bakanlığına örneğin şu anda yerel yönetimler için çok önemli olan sürdürülebilir kentsel hareketlilik planları hazırlıyorlar, bu alanda kapasitelerini güçlendirecek çalışmalar yapıyorlar ve bu projelerini Ulaştırma Bakanlığımızla beraber yapmak durumundalar ve Ulaştırma Bakanlığı bunu AB'yle müzakere ediyor. Bunlar bakanlıklarımızla yapılan işler. Ya da örneğin enerji verimliliğiyle ilgili bazı belediyelerde pilot uygulamalar olacak, bu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı üzerinden söz konusu olabiliyor. Ama bir de “hibe” adını verdiğimiz modelimiz var “hibe programı”. Orada belediyelerimiz özgür yani örneğin sınır ötesi iş birliği programları bir hibe programı. Belediyeler özgürce programa başvuruyorlar, seçildikleri zaman da fonu alıp uygulama yapıyorlar. Herhangi bir bakanlığın iznine ya da herhangi bir bakanlığın yetkisine tabi değil, orada belediyeler kendi aralarında, diğer kurumlarla da -üniversitelerle de odalarla da- yarışıyorlar diyebiliriz. Mesela bizim de dizayn ettiğimiz yerel yönetimler için projelerimiz var. Örneğin “şehir eşleştirme” adı altında programlarımız var. Amacımız Türkiye'deki bir kent, AB üyesi ülkedeki bir kentle eşleşiyor ve AB sürecimiz açısından önemli bir konuda ortak projeler geliştiriyorlar. Burada da herhangi bir belediye, bir kamu kurumunun onayını almak zorunda değil. Kendi iradesiyle projesini sunup bu kaynaktan yararlanabiliyor. Dolayısıyla 2 farklı uygulama modeli olduğunu söyleyebilirim. Keza, birlik programlarında da belediyelerimiz özgür. O programlara -Erasmus'ta da Ufuk Avrupa'da da Yaratıcı Avrupa'da da- kendi iradeleriyle başvuruyorlar ve fonlarını alıyorlar.

Son sorunuz, birlik programlarına girerken onlara katkı oranları yani ülke olarak katkı bedelimizin hesaplanması hususu. Bu, her programda “katsayı” dedikleri aşağı yukarı benzer bir oranla Avrupa Komisyonu tarafından belirleniyor. Üye ülkeler daha fazla ödüyor yani örneğin Almanya, İtalya bir programa dâhil olurken gayrisafı millî hasılası ile daha yüksek bir katsayı çarpılıyor ve daha fazla bedel ödüyor ama aday ülkeler daha az ödüyorlar çünkü daha küçük bir katsayı ile ödeme çarpılıyor ama bu programlar arasında da farklılık arz edebiliyor. Bazı programların katsayı bedeli daha yüksek olabiliyor. Mesela Erasmus'un katsayı bedelleri daha düşük eğitim, gençlik gibi önemli bir konu olduğu için ama mesela sağlıkta katsayı bedeli yüksekti ve dolayısıyla da çok daha fazla katkı vermemiz gerekiyordu, o yüzden çok fizibil bulunmadı ilgili bakanlığımız tarafından. O yüzden hani bazı programlarda bu katsayılar arasında farklılık söz konusu olabiliyor. Biz her program için, bu sene örneğin, 2021, 2022 için 13 tane programı müzakere etme kararı aldık yani bunlara eğer girebilirsek girelim diye ve Komisyonla müzakere ediyoruz, Komisyon bize diyor ki: “Sizin katkı payınızı hesapladım, şöyle bir katkı payı vermenizi bekliyoruz sizden.” Ama bunu müzakere esnasında söylüyor. Bizden de bazı veriler ve bilgiler alıyor. O bilgiler esnasında bu katsayıda değişiklik yapabiliyor yani çok teknik bir süreç bir açıdan bakarsak ama müzakereler esnasında bu ortaya çıkıyor. Biz de hem Strateji ve Bütçe Başkanlığımızla, Hazine ve Maliye Bakanlığımızla hem de ilgili kurumlarla bunu istişare ediyoruz, eğer fizibil olduğunu görürsek de programa dâhil oluyoruz. Dediğimiz gibi, şu anda 4 programa hâlihazırda dâhil olmuş durumdayız, Gümrükler Programı da imzalandı, onun katsayısıyla da ilgili bir program yok, dâhil olacağız. 3 tane programın da bu sene bitmeden yine katılım anlaşmalarını imzalayacağız çünkü Türkiye'ye indirim yaptılar. Örneğin, mesela, Dijital Avrupa'da bu programa dâhil olmamız

için Türkiye’ye bir indirim yaptılar, katsayımız yüksek çıkmasına rağmen ama sağlıkta yapmamışlardı mesela, burada yaptılar. Tek Pazar Programı ve Yaratıcı Avrupa’ya da inşallah, bir aksilik olmazsa, yıl sonu bitmeden anlaşmalarını imzalayıp dâhil olacağız, onların katsayıları makul çıktı. Ülke olarak katılım sağlayabileceğimiz programlar olarak gözüküyorlar.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Yani bu müzakereler sırasında bir pazarlık imkânı da oluyor anladığım kadarıyla.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Yani böyle bir korakor pazarlık demeyelim ama mesela, Dijital Avrupa’da katsayı açıklandığında bizim biraz moralimiz bozuldu, ülke olarak dedik ki “Ya, biz bu şartlarda katılamayız.” O zaman dediler ki “Bize biraz zaman verin, biz size dönüş yapalım.” Bir ay sonra döndüler, dediler ki: “Size şöyle bir indirim yapıyoruz, bu programa dâhil olun. Ne dersiniz?” Biz de çalıştık, makul gözüktü ve katılım kararı aldık; işte, örneğin, imzayı bekliyoruz. Hani, şunu diyemiyoruz: “Ya, bize şu rakamı verin.” gibi, böyle korakor bir pazarlık gibi değil ama...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Müzakere var yani.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Yine de bir müzakere var, öyle diyelim.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Teşekkürler.

Sayın Fikret Şahin, buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, sunumunuz için çok teşekkür ediyorum.

Ben de Birlik programlarından -gerçi, biraz önceki cevaplamanızda sorunun bir kısmını cevapladınız ama- sağlık programıyla ilgili sormak istiyorum: EU4Health Programı Dünya Sağlık Örgütünün de bilimsel anlamda desteklediği, Covid-19 pandemisi sonrasında gelecekteki sağlık krizlerine hazırlık amacıyla hazırlanmış olan bir program; 2021-2027 aralığında ve 5,1 milyar euroluk bir kaynak ayrılmış. Özellikle bu projenin bir basamağı da şöyle: Bizim de stratejik yatırım alanı olarak kabul ettiğimiz yerli ilaç, tıbbi cihaz üretimi ve inovasyonu konusunda da destek veriyor. E, şimdi, tabii, maliyetlerin ve katsayının yüksek olması gerekçesiyle ve ilgili bakanlığın da bunu uygun görmediği... “İlgili bakanlık.” dediğiniz zannediyorum Sağlık Bakanlığı, herhâlde bunu uygun görmedi.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Evet.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Peki, ben biraz daha detaylı bir bilgi rica edeceğim yani buna katılmamızın daha uygun olacağı düşüncesiyle tabii bunu soruyorum ben: Katılmama gerekçemizin temeli nedir? Hani, bizden ne kadar bir katkı payı istediler? Onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederim.

Açıkçası, şu anda hafızamda tam rakam yok ama ben bu konuyla ilgili, bizden istenilen katkı payıyla alakalı olarak size bilgi ulaştırayım.

Bizim katılmama sebeplerimizden bir tanesi de bazı programlar bütün bileşenleriyle size açık oluyor yani o programa dâhil olduğunuzda tamamından yararlanabiliyorsunuz, bu büyük bir avantaj oluyor. Mesela, Erasmus Programı böyle bir program, biz ülke olarak dâhil olduğumuzda bütün

bileşenleriyle o programın içinde olabiliyoruz ama sağlıkta kriterlerden bir tanesi de bazı alanlarda biz müdahil olamayacaktık, içeride olamayacaktık. Bir de bu, katsayı konusu, tabii ki ilgili Bakanlığın değerlendirmesi ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının değerlendirmesinde oldu çünkü tam pandemi dönemi idi ve sağlık harcamaları önemli bir bütçe kapsıyordu ama dediğim gibi, şu anda hafızamda ne yazık ki tam rakam yok; bu konuda ben size bilgi arz edeyim bizim müzakerelerimizde bize sunulan çerçeve neydi.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Cemal Bekle, buyurun.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, Genel Müdürümüz, uzman arkadaşlar; öncelikle her birinizi selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Genel Müdürümüze güzel sunumu için teşekkür ediyoruz.

Burada daha önce de dile getirdiğim bir konuda sizinle burada da istişare etmek isterim. Son günlerde görüyoruz ki 2019 öncesi, özellikle mali desteklerin alanı yeşil gündem, dijitalleşme, sürdürülebilir gıda israfının önlenmesi alanlarına doğru kayıyor. İşte, rekabetçilik ve kapsayıcı büyüme tüm gündemi oluşturuyor ama burada sosyal içerme projeleri, sosyal kalkınma ve ortak içerme projelerinin ihmal edildiğini görüyoruz, özellikle kırılgan ve dezavantajlı gruplarda bu alan ihmal ediliyor; bu sadece bizim ülkemiz için değil, tüm Avrupa için geçerli bir konu.

Bir de kapasite geliştirme konusu. Yani bizim burada Sivil Düşün ve Ağlarda yaptığımız çok güzel bir çalışma var. Her ne kadar Sivil Düşün küçük fonlar olsa da oradaki şeffaflık ve o sürecin yönetilmesi son derece zor, onu biliyorum ama pek çok gence de faydası oluyordu. Burada, çevrede yaptığımız çalışmalara yani çevre, dijitalleşme fonu projelerindeki çalışmalara özellikle kırılgan ve dar grupları da eklemeliyiz. Kamu, sivil toplum ve yerel yönetimleri içine alan örnek modelleri biz oluşturabiliriz yani karşıdan beklemeden biz oluşturabiliriz. Kapasite geliştirmeyi çok önemsiyoruz yine burada.

Bir de son dönemde kırılgan gruplar üzerinde yapılan tüm projeler teknik destek projeleri. Ben buna doyduğumuzu düşünüyorum yani uzun zamandır biz teknik destek projeleri yapıyoruz; bunun istihdam, eğitim, barınma ve sağlık alanlarına kayması çok daha sağlıklı olacak diye düşünüyoruz.

Çok sağ olun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederim, çok haklısınız. Özellikle bu yeni dönemde çevre, dijitalleşmeye kırılgan grupların eklenmesi hususunu biz de notumuz olarak aldık; hani, bunu müzakere ederken ilgili kurumlarımıza hatırlatma, özellikle belki onunla ilgili özel bileşenler koyma konusu da olabilir.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Ağlar ve networklarda yaptığımız çalışma buna uyar diye düşünüyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Olabilir. AB de buna çok sıcak bakacaktır yani o projelerin içerisine bu tarz bölümler konabilmesine; o açıdan önemli bir katkı oldu, çok teşekkür ediyoruz.

Teknik destek konusunda da haklısınız. Bugüne kadar özellikle kırılgan gruplarla ilgili biraz daha bakanlıkların teknik destek projeleri oldu. Belki biraz daha doğrudan hibe yöntemleri denenebilir bu dönem; yine bu da bizim kurumlara hatırlatacağımız bir uygulama modeli olacak.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Normalde söz sıraları bitmişti ama 3 arkadaşımız tekrar söz istedi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Soru soracağım.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Yalnız, mümkün merteye çok kısa çünkü bazı arkadaşlarımızın başka komisyonları var, o arkadaşlarımızın hakkına da riayet ederek, sizden ricam...

AYLİN CESUR (Isparta) – Çok kısa, bir cümle...

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Aylin Cesur, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önceki konuyu önemsedğim için tekrar söz aldım, yoksa kesinlikle katılıyorum ben de.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın Fikret Şahin’in EU4Health’le alakalı size sorduğu soruyla alakalı benim de kafamda bir soru işareti var esasında. Tekrar söz almamak bakımından sormamıştım ama Fikret Bey sordu. Burada cevabınızda, hani, maliyetler ve ilgili bakanlık Sağlık Bakanlığının uygun görmediğini söylediniz ama o konu biraz kapalı kaldı. Bakanlığın resmî bir cevabı var mıdır bununla ilgili? Bizimle bu raporu paylaşırken onu da paylaşma imkânı bulabilir miyiz, ben bunu rica edeceğim veya şahsen ben, hani, özellikle rica da edebilirim arkadaşlarım eğer gerek duymuyorsa. Çünkü şimdi, aslında bizim Avrupa Birliğine girmeye alakalı başarılı olabileceğimiz konulardan biri, bizim için en önemli konulardan biri sağlık fakat bu pandemi döneminde belli dönemlerde, özellikle, hani, belli “interval”lere ayırırsak belli “interval”lerde biz hak ettiğimiz çok gerisinde kaldık. Yani, çok daha iyi sağlık altyapımız ve aslında bunu da hem de Avrupa’ya, bu manada, varlığımızla Türkiye’nin önemini anlatmak bakımından elimizde bir fırsat vardı; bu fırsatı biraz geç kalarak kaçırdığımızı düşünüyorum. Hani, bu tip programlarda olmamızın da buna katkı sağlayacağını düşündüğüm için Bakanlığın bu konuyla ilgili olumsuz düşüncesi nedir, bunu biraz açmanın faydalı olacağı düşüncesindeyim. Cevap vermeseniz de olur, ben sadece bunu katkı sağlamak bakımından dile getirdim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Tamam, ben notumu aldım.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok özür dilerim Başkanım, sadece...

Çerçeve Anlaşması’nı şimdi biz onaylayacağız Mecliste ve ciddi şekilde bütün sınırları çiziyor anlaşma, kurumsal görevlendirmeler de var burada. Şimdi, baktığımız zaman, işte, katılım öncesi yardım ulusal koordinatörümüz var, yetkilendirme görevlisi var, uyum koordinatörü var, çok yıllık program otoritesi var; bunların hepsi belirgin. Şimdi, burada biz bazen... İşte, Avrupa Birliği Başkanlığı, siz yetkilendiriliyorsunuz. Sonra, tabii, vergisel konular var -Hazine ve Maliye Bakanlığı-Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı var, tarımla ilgili alanlar var, daire başkanlıkları var, biz atamışız görevli olarak. Bir kurumsal kargaşa yaşanıyor mu ya da bir sorun alanı var mı buralarda yoksa muazzam bir koordinasyonla...

Denetimi de çok ciddi, şeffaf şekilde çizmiş Çerçeve Anlaşması. OLAF var mesela -Dolandırıcılıkla Mücadele- Avrupa Sayıştay’ı müdahil olabiliyor. Bizde Devlet Denetleme Kurumunda müdahil... Yani, çok ciddi şeffaflık gerektiren bir alan burası. Sadece kurumsal koordinasyonu soracaktım.

Anlayışınız için teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; çok teşekkür ederim.

Gerçekten çok da güzel bir soru. Emin olun, hani, sunumun başında da ifade etmişim “3 bine yakın kurum var, 15 kurum fiilen çalışıyor.” diye. Bizler bütün kurumlarla beraber bu süreci en etkin şekilde yürütmeye gayret gösteriyoruz, bunun için de oluşturduğumuz mekanizmalar var. Örneğin günlük proje yani “günlük” derken, projenin gidişatını takip etmek amacıyla yapmış olduğumuz bir izleme çalışmamız var. Nasıl fonları programladığımız bir dairemiz var, bir İzleme Dairemiz de var. Orada İzleme Dairemizdeki arkadaşlarımızın da katılımıyla bütün sektör lideri kuruluşlarla örneğin proje izleme toplantıları var, bunlar aylık yapılıyor “Herhangi bir projede sorun var mı, uygulamada problem var mı?” diye. Sonra, buradaki konular raporlanıp altı ayda bir Sektörel İzleme Komitesi toplantıları yapıyor. Bu Sektörel İzleme Komitesi toplantılarında yine sektör lideri kurum, Hazine ve Maliye, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe, biz, artı Avrupa Komisyonunun olduğu toplantılar oluyor. Buradaki süzgeçten çıkan makro konular ise IPA İzleme Komitesi adını verdiğimiz, AB Komisyonunun Brüksel’den bu sefer yetkililerin de katılımıyla yılda 2 defa IPA İzleme Komitesi Yapılıyor. Yani dolayısıyla, bizim önemli bir mesaimiz toplantılarda geçiyor çünkü başka türlü koordinasyon sağlamanız çok mümkün değil. O yüzden de kurumlarımız arasında oturmuş bir sistem var. Tabii, bunun temelleri 2007’den itibaren atıldı. İlk zamanlar ciddi sorunlar da yaşandı, kurumların bu işleri öğrenmeleri ve özellikle kurum hiyerarşilerinin süreçleri sahiplenmeleri adına. Biz bunları daha güçlendirebilmek adına, örneğin, kendi iç, aynı zamanda üst hiyerarşik toplantımız olan Mali İşbirliği Koordinasyon Kurulunu da kurduk bakan yardımcılar seviyesinde. Bu 15 kurumun bakan yardımcısı bizim Bakan Yardımcımız ve Hazine Bakan Yardımcısının ev sahipliğinde yılda 2 bazen 3 -ki genelde 3 yaptık bugüne kadar son dört yılda- kere bir araya geliyoruz ve yine bu konuları bakan yardımcılığı seviyesinde anlatıyoruz çünkü bazen bürokratların tıkaandığı noktalar da olabiliyor, daha üst karar alınması gereken hususlar olabiliyor, o da bizim için önemli. Birlik programları için baktık bu Mali İşbirliği Koordinasyon Kurulu çok işe yarıyor, aynısını Birlik programları için yaptık bu sefer onların birbirlerini tanıyabilmeleri adına. Dolayısıyla, bu toplantılarla geliştirilen bu raporlamalarla da etkin bir koordinasyon içerisinde çalıştığımızı söyleyebiliriz kurumlarla.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Teşekkürler.

Sayın Türedi Kayan, buyurun.

TÜREİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Genel Müdürüm, Türkiye, Avrupa Birliğiyle “Uzak Doğu” dediğimiz Çin bölgesi arasında önemli bir geçiş sahası. Burada mal taşımacılığı konusu genellikle deniz yollarıyla yapıyor ve bu taşımacılık da çok ağır hareket eden, yavaş hareket eden bir ulaşım sistemi. Dünyada hâlbuki çağımız hız çağı. Şimdi, 2017 yılında -Mustafa İıcalı o zaman, AKP’de oydu galiba şey- bizim o zaman Avrupa Birliğiyle ulaştırma konusunda Tallinn’de yaptığımız bir görüşme, bir toplantı vardı. O toplantıda özellikle benim belirttiğim Türkiye’nin burada çok önemli bir bölge olduğunu, aday ülke olduğunu ve burada yük taşımacılığı veya insan, personel taşımacılığının hızlı yapılabileceği yegâne bölge olduğunu, onun için de demir yolunun burada çok önem arz ettiğini hız açısından... Bu konuda bir gelişme var mıdır? Sizin çünkü koordinasyon bir göreviniz olduğundan dolayı sizi de direkt olarak ilgilendiriyor bu konu. O konuda bir çalışma var mı, bir ilerleme var mı? Onun ben bilgisini rica edecektim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI MALİ İŞBİRLİĞİ VE PROJE UYGULAMA GENEL MÜDÜRÜ BÜLENT ÖZCAN – Sayın Vekilim, ulaştırma -az önce de tabloda gösterdik- önemli bir alan bizim açımızdan AB mali yardımları altında. Ulaştırmanın iki boyutu var; bir altyapı boyutu. Bugüne kadar altyapı açısından Ankara-İstanbul hızlı treninin Gebze-Köseköy

arasındaki 65 kilometresi finanse edildi altyapı projesi olarak, Samsun-Kalın Projesi finanse edildi, Irmak-Karabük yine altyapı anlamında finanse edilen büyük altyapı projelerinden bir tanesiydi, en son da şu anda inşaatı devam eden Halkalı-Kapıkule. Yani bunlar yekûn olarak ciddi anlamda büyük projeler ve Türkiye'nin bu geçiş sürecindeki ulaştırma altyapısını da hem yük taşımacılığı hem yolcu taşımacılığı anlamında destekleyen önemli projeler ama bunun yanında ulaştırma başlığı altında sürdürülebilir, özellikle kentlerin kapasitesini güçlendirebilecek sürdürülebilir hareketlilik planlarını desteklenmesi, bununla ilgili pilot altyapıların yapılması ama bunun yanında Ulaştırma Bakanlığının yine sizin söylediğiniz rolü destekleyebilecek ve ortaya koyduğu stratejisini destekleyebilecek kapasite geliştirme projeleri de yapılıyor. Yani ulaştırma sektörü altında birçok proje hayata geçti, bundan sonra da geçmeye devam edecek. O yüzden hani yeni dönemde de bizim açımızdan önemli konular var, önemli projeler de var, Ulaştırma Bakanlığı da çalışıyor buna ama tabii, altyapı destekleri nasıl olacak, AB mesela Halkalı-Kapıkule'de olduğu gibi bir altyapı projesine yeşil ışık yakacak mı? Bunların çoğu da sizin söylediğiniz hususları destekleyen altyapı projeleri olacak. Bunları Bakanlık ve biz AB'yle görüşüyoruz. Hani şu anda altyapı projeleri konusunda henüz bir ilerleme kaydedemedik çünkü ilk etapta daha teknik yardım projeleri olarak ortaya konuluyor. Ama bunlar da mutlaka IPA III'ün kapsamında olacaktır çünkü Bakanlık hazırlığını yaptı, biz de AB'yle müzakere ediyoruz. Konjonktürün uygun olduğu ilk fırsatta da böyle büyük altyapı projelerinin tekrar gündemde olacağını düşünüyorum. Bunların hepsi de sizin söylediğiniz hedefi destekleyecek nitelikte projeler olacak.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Teşekkür ederim.

Son olarak Sayın Cemal Çetin, buyurun.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Milletvekili arkadaşlarımız tüm soruları sordular, cevapları aldık; ben de teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdüre ve bürokratlarımıza.

Sadece şu hususu dile getirmek istiyorum ben: Bir milletvekili arkadaşımız Karma Parlamento Komisyonu toplantılarında veya diğer toplantılarda Türkiye'yle ilgili sorulan sorulara ya da eleştirilere hepimizin cevap vermekte zorlandığı gibi bir şeyi dile getirdi. Bizim için öyle bir şey söz konusu değildir. Bizim her türlü soruya ve eleştiriye verecek cevabımız vardır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Mutlaka... Çok teşekkürler Cemal Bey, özellikle bu vurgunuz için. Biz de aynı durumdayız ama tabii burası aslında çok teknik bir toplantı bugün, çok siyasi polemige girmenin yeri ve zamanı değil diye düşündük yani.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Aslında ben de dile getirmek istemedim ama sırf tutanağa geçsin diye bunu ifade etmek istedim.

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Yoksa dediğiniz gibi verilecek her şeyin cevabı var çok şükür, o konuda bir sıkıntı yok.

Sayın Genel Müdürüm, ben çok teşekkür ediyorum değerli bürokratlara, değerli çalışma arkadaşlarınıza.

Evet, değerli arkadaşlar, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

III.- KARARLAR (Devam)

2.- (2/4703) esas numaralı Kanun Teklifin tümünün uygunluk görüşüyle esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna bildirilmesine ilişkin karar

BAŞKAN MEHMET KASIM GÜLPINAR – Teklifin tümünün tali komisyon sıfatıyla kabul edilmesi sonrasında uygunluk görüşünün esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna bildirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel uygunluk bildiriminin esas komisyona gönderilmesi kabul edilmiştir, hayırlı olsun.

Şayet Komisyonumuzca kabul edilen metne ilişkin karşı oy yazıları varsa bunları da yarın saat 14.30’a kadar Başkanlığımıza ulaştırılmasını özellikle rica ediyorum.

Gündemimizde görüşülecek başka konu olmadığından dolayı toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.32

